

NAKlap

2014. június, II. évfolyam 6. szám

A NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA LAPJA

Szeretik a bankok a gazdákat?

6-7. oldal

Kész az etikai kódex

4. oldal

Új erdőtörvény kell!

8-9. oldal

Növénytermesztők: a legnépesebb osztály

10-11. oldal

Az akác és az akácméz

Volt idő, amikor nem volt szokás nemzeti kincseinket a kirakatba helyezni, mert melldöngető magyarkodásnak minősítették az ilyesmit. Amikor már túl voltunk a külföldről ömlesztve kapott „termékeken és szolgáltatásokon” és már nem tapsoltunk mindenre, ami odaátról jött, hirtelen felértékelődtek a magyar kultúra követői. A hungarikumokról szóló törvényt 2012-ben fogadta el az Országgyűlés. A nemzeti értékek azonosítása, rendszerezése és védelme a települések szintjén kezdődik, végül a magyarság csúcsteljesítményének számító nemzeti értékeket hungarikummá minősítik. A NAKlap most és a következő hónapokban sorozatban mutatja be e kiválóságokat.

Az őshonos vagy nem őshonos vitát az akác esetében akár le is lehetne zárni, hiszen a „növénytörténelem” szerint a földtörténet harmadidőszakában az akác már itthon volt Európában is. Igaz, ezután egészen 1601-ig kellett várni, mikor is J. Robin párizsi királyi főkertész Észak-Amerikából újrahonosította, a Kárpát-medencébe települését pedig Mária Teréziának köszönhetjük.

A Robinia pseudoacacia aztán gyorsan terjedt, amiben közrejátszott, hogy a homokhátak talajának megkötésére nem volt jobb jelentkező. Ma is a kisebb értékű földek kincse, hiszen olyan helyen is megél, ahol más növény nem. A magyarországi erdők ötöde akácos, és nemhiába nevezik magyar fának, az Európai Unióban minden második példány Magyarországon található. Nincs természetes kártevője, szárazságtűrő, ezért az egyre forróbb európai éghajlat sztárja lehetne.

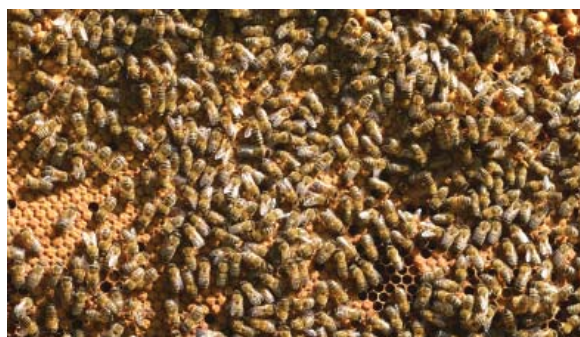
Gazdasági haszna is kiemelkedő, a vidék „kenyéradó fája”, több százezer vidéki munkahely fenntartója. Jó és olcsó tűzifa, kemény fájából szőlőkarók, kerítéslemek készülnek, de parketta, lépcső és korlát is. A bútortiparban is szeretik, legújabbán az organikus építészetben látni sokat belőle. Ha egy akácdeszkát közvetlenül a talajra teszünk, 25-40 évig nem korhad el, száraz helyen akár 500 évig is a régi marad. Magyarországon évente mintegy 8500 hektár akácot termelnek ki.

Aki nincs tisztában az akác gazdasági hasznával, és csak az utak mentén álló vékonyka fát látja benne, nos, az akácméz miatt az is biztosan becsüli. A fehér akác ugyanis kiváló méhlegelő, a hazai méztermelés több mint ötven-ötvenöt százalékát erről gyűjtik a méhek. Az akác élőterületének esetleges korlátozása súlyos károkat okozna a hazai méhpopulációban, ami a mezőgazdasági termelés biztonságát veszélyezteti, miközben a világon egyre kevesebb a méhcsaládok száma.

De vajon ki és miért akarja e kiváló növényt bármiben is korlátozni? A kérdést szinte mindenki feltette idehaza, miután híre ment, hogy az Európai Bizottság, mint nem őshonos fafajtát indexre akarja tenni a fehér akácot. A környezetvédő szakértők ugyanis „felfedezték”, hogy a mintegy háromszáz éve betelepített fehér virágú fa mérgező vegyületeket juttat a talajba ezzel, a bodzát és csalánt kivéve, minden aljnövényzetet tönkre tesz. Akárcsak a fenyő az Alpokban – bár azzal

Az idén ritka gazdagságú akácvirágzás volt országszerte

A méhek napokig kénytelenek voltak a kaptárakban maradni a nagy esők és a viharos szél miatt. Ezért lett a közepesnél is gyengébb a mézhozam

nincs gondja a brüsszeli döntéshozóknak. Korábban nem tapasztalt összefogás hozta létre márciusban az Akác Koalíciót, amelyhez a témában érdekelt valamennyi szervezet, így a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara is csatlakozott. Györffy Balázs a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elnöke például egy balasagyarmati fórumon egyenesen arról beszélt, hogy az akácosok élőterületének csökkentése helyett az lenne a kívánatos, hogy gyarapodjon az állomány, és ennek érdekében uniós és hazai forrásokat is kell keresni. A NAK is támogatta azt

a javaslatot, hogy az akác kerüljön a hungarikumok sorába, hogy ezzel is kifejezésre jusson társadalmi támogatottsága a brüsszeli döntéshozók előtt. A fehér akác és az akácméz végül májusban foglalta el méltó helyét a hungarikumok között. A Hungaricum Bizottság döntését Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter jelentette be május 17-én, Szarvason, a testület kihelezett ülése után. A tárcavezető és a bizottság tagjai ezt követően elültettek egy nemesített gömbakácot a több mint kétszáz éves Tessedik fa közelében. Tessedik Sámuel lelkész, a város szülőtte, a felvilágosodás korának pedagógusa, gazdasági szakíró sokat tett az akác magyarországi meghonosításáért. Századok múlva, a fehér akác képzeletbeli képekgyűjteményében a mostani Akác Koalíció tagjai is valószínűleg a fényesebb lapokon kapnak helyet.

Tisztelt Olvasó!

Márciusban ünnepeltük a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megalakulásának egyéves évfordulóját, május 23-án, Pápán pedig a húszéves falugazdász hálózat tiszteletére gyűltünk össze. A két szám, így egymás mellett, furcsán hat, de csak a számok szintjén.

A mai Kamara feladatait ugyanis a múltban is ellátták különböző szintű és rangú állami és önkormányzati szervezetek, és az is elmondható, hogy a januártól működő új szolgáltató hálózat akár létszámát, akár hivatását tekintve, alig-alig hasonlít a korábbira. Ha úgy

tetszik, a klasszikus „tyúk vagy tojás?” kérdéssel ebben az esetben nem kell gondolkodni, hiszen egyazon közös misszió beteljesítői: a hazai agrárium modernizációja, versenyképességének növelése, végső soron a vidéken élők boldogulása a közös cél.

Január elsejétől végezzük az őstermelői igazolványok kiadását és érvényesítését, februárban és márciusban lezajlott az EMVA-HOP támogatásokhoz kapcsolódó éves monitoring adatszolgáltatás, márciusban a mezőgazdasági felszíni vízigények felmérését végeztük. Több új feladatot is kaptunk az idén, jellemzően igazolások kiadását bízták ránk: a földhasználatról, a mezőgazdasági művelésű belterületi ingatlanok adómentességéről és a földműves státuszról készülnek dokumentumok. Mindezek főszereplői a falugazdászok. A hálózat igazi tűzkeresztségét azonban, úgy vélem, a május 15-én zárult egységes kérelmek beadásához kötődő szolgáltató tevékenység jelentette.

Ami pedig a jelent és a közeljövőt illeti: az agrárkár-enyhítésben lehet dolgunk a „végeken” munkálkodó kamarai dolgozóknak, hiszen az időjárás néha már kimutatja a foga fehérjét. A téli, tavaszi fagyok ugyan elmaradtak, a csapadékos idő, vagy éppen a nyári pusztító aszály miatt azonban még lehetnek meglepetések.

Jó munkához persze idő kell, tartja mondás, no de az sem árt, ha a feltételek is adottak hozzá. A NAK minden erejével igyekszik gondoskodni a falugazdászokról. A technikai háttér folyamatos fejlesztése mellett március elsejével bérrendezést hajtottunk végre, az átvett kollégák teljes bértömege 10 százalékkal nőtt, ami egyedülálló. A Kamara ezen túl szinte erőn felül igyekszik pótolni a technikai hiányosságokat, sajnos sokszor sokéves elmaradást kell pótolni.

A kormányzat hosszú távú terveibe még nem látunk bele, de az biztos, hogy a jövőben továbbra is jelentős feladatot szánunk a Kamarának, melyek végrehajtásában a falugazdász-hálózat kiemelkedő szerepet tölt majd be.

Szeretettel köszöntöm a húsz esztendőes falugazdász hálózat minden korábbi és jelenlegi munkatársát!

A közös együttműködés sikerében bízva kívánok további jó munkát és egészséget!

Üdvözlettel: György Balázs, a NAK elnöke

Áldás a kalászkon

Több mint évtizedes hagyomány már, hogy április utolsó vasárnapján szinte az ország minden megyéjéből a Magosz tagjai Esztergomba zarándokolnak. A bazilikával szembeni dombon lévő, Szent György mezei kis templomban szentmisét hallgatnak. Majd együtt kíséthalnak a város határában lévő egyik búzátábla szélére és ott együtt imádkoznak a jó termésért, a jó minőségű szemmel telt kalászkért. Az idén sem volt ez másképp.

A szokás még a római korban gyökerezik. Innen vette át a katolikus egyház. A szertartás neve ugyan Búzaszentelő, de ilyenkor az egész termésért könyörögnek a mezők munkásai. Fohászkodnak a jégverés és más természeti károk elkerüléséért is.

Május első vasárnapján az úgynevezett Országos Búzaszentelő szertartást a Pest megyei Bagon tartották ebben az esztendőben. A rossz idő ellenére ezen többszázan vettek részt. A település egyházközségi elnöke, Péter Mihály, a Kamara fővárosi és Pest megyei elnöke nagy gondot fordított a szervezésre. Itt is megjelent a NAK és a Magosz több országos vezetője, valamint a Kamara megyei elnökei közül is többen.

Gyulai Tóth Zoltán felvételei a bagi szertartáson

Tisztesség nélkül nincs együttműködés

Egyhangú szavazással fogadta el a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara májusi közgyűlése az Üzleti Etikai Szabályzatot, amely azzal a céllal készült, hogy a kamarai tagok számára önként vállalt szakmai-üzleti etikai normaként szolgáljon, alkalmazásával elősegítse az üzleti bizalmon és kölcsönös együttműködésen alapuló kapcsolatok fejlődését. A NAKlap következő, júliusban megjelenő száma teljes terjedelmében közli a dokumentumot. Balogh Zoltánt, a NAK Országos Etikai Bizottságának elnökét a normagyűjtemény szerepéről kérdeztük.

IAz üzleti tisztesség, szokták mondani, vagy van, vagy nincs. Tud-e ezen bármilyen szabályzat változtatni?

A Szabályzat abból indul ki, hogy ami jogszerűtlen, az egyben etikátlan is, ugyanakkor ez utóbbi nem jelenti feltétlenül azt, hogy egyben jogszerűtlen is. Viszont sem a társadalom, sem a gazdaság nem működhet megfelelő etikai normák hiányában, hiszen a jog nem tud minden etikai kérdést rendezni. A görög-római kultúra kezdetétől már minden jogalkotásnak a háttérében ott volt az etika, és a jogalkotók ma is zsinórmértéknek használják, ám a törvények és rendeletek soha nem fognak minden kérdésre választ adni.

Az Üzleti Etikai Szabályzat kiemelten kezeli a felek közötti kiegyensúlyozott partneri kapcsolat és bizalom kialakítását, megtartását, továbbá nagy hangsúlyt kíván helyezni az érintettek közötti együttműködésre mind a szerződés megkötése, mind annak teljesítése, mind pedig az esetleges vitarendezés során.

IA szabályzatban sok rész foglalkozik a szerződésekkel, és valóban, sajnos ezen a téren sok panaszt hallatnak az üzleti partnerek. A Kamara mit vár el a tagoktól?

A legfontosabb szabály, és ezt sajnos itthon sokszor még hangsúlyozni kell, hogy a szerződéseket be kell tartani. A megállapodásoknak egyértelműeknek és átláthatóknak kell lenniük, a felek a szerződés feltételeit egyoldalúan nem módosíthatják. A Kamara tagjától elvárható, hogy csak olyan feladat teljesítésére vállaljon kötelezettséget, amelyre képes. Etikátlan a piac illegális szereplőivel megállapodásokat kötni és gazdasági kapcsolatokat építeni, továbbá olyan árukat és szolgáltatásokat beszerezni, értékesíteni, amelyek illegális forgalomból származnak. Ez csak néhány intelem a szabályzatból. A legfontosabb azonban az, hogy a felek már a szerződés megkötésekor lássák és elfogadják azokat az etikai korlátokat, amelyeket nem szabad, de nem is érdemes átlépni.

IAttól nem lehet tartani, hogy a szabályokat az utolsó sorig betartók fognak rosszul járni, azaz a tilosban járóknak majd nagyobb lehet a piaca?

Az etikai szabályok egyik célja: az illegális szereplők kiszorítása a piacról.

IAzt gondolom nem, hiszen a magyarországi „vadkapitalizmusnak” nevezett korszak már véget ért. Más országokban a tisztességes üzleti partnerség a siker egyik záloga, könnyen a gazdaság periferiájára kerülhet az, aki nincs tekintettel az íratlan szabályokra. A NAK etikai és fegyelmi szabályzatai a következő lehetőségeket kínálják: etikai eljárás, közérdekű kereset indításának lehetősége, a megbízható üzleti partner minősítés felülvizsgálata. A legfontosabbnak azonban egy negyediket, a jószolgálati eljárást tekintem, ez lehet az etikai bizottságok legfontosabb feladata. Ilyenkor leültetjük a feleket egy asztal mellé és együtt keressük a megoldást, perek, költséges eljárások helyett. De a többi eljárás esetében sem feltétlenül a szankciók oldaláról kell nézni a kérdést, hiszen maga a nyilvánosság a legnagyobb fegyver.

IAz Etikai Szabályzat elfogadása óta érkeztek beadványok?

Igen, környezetgazdálkodási, természeti értékekkel kapcsolatos, illetve kartell gyanút megfogalmazó anyagok. A tagokkal szembeni fegyelmi eljárások a megyei etikai bizottságok elnökeinél kezdeményezhetők, a választott tisztségviselők ügyében az Országos Etikai Bizottságnál lehet panaszt tenni.

IA szabályzat szerkesztése lezárult, vagy lehet számítani arra, hogy még újabb fejezetek is helyet kaphatnak benne?

Nem végleges soha semmi, de úgy érzem, hogy az elfogadott Szabályzat hosszú távon kiállja az idő próbáját.

A mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezés elleni védelem

Az Európai Unió nitrát irányelve alapján végrehajtott legutóbbi felülvizsgálat során Magyarország területének közel 70 százaléka nitrátérzékeny besorolásba került. Ezzel jelentős, 23,1 százalékos területi bővítés történt, melynek részletes blokklistáját, „új kijelölés” megnevezéssel, a hatályos 43/2007. (VI. 1.) FVM rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. Az új kijelöléssel érintett nitrátérzékeny területen gazdálkodók számára kötelező az 59/2008. (IV.29.) FVM rendelet szerinti nyilvántartás vezetése, és a „Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat” (HMGY) előírásait 2014. szeptember elsejétől alkalmazniuk kell. A szabályok betartását ellenőrzi a hatóság, valamint a Kölcsönös Megfeleltetés tekintetében az MVH által erre kijelölt szervezet, amely a támogatási összegekre is kihat.

A mezőgazdasági területre évente szerves trágyával kijuttatott N hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 170 kg/ha értéket, beleértve a legeltetés során az állatok által elhullajtott trágyát. Mútrágya 12százaléknál meredekebb lejtésű terület talajára csak haladéktalan bedolgozás mellett juttatható ki, kivéve a fejtrágyázás műveletét. Ültetvények esetében, a 15 százaléknál meredekebb lejtésű területeken erózió elleni védelem szükséges. A kijuttatott istállótrágyát haladéktalanul, egyenletesen a talajba kell dolgozni, hígtrágya csak talajvédelmi hatósági engedély birtokában használható fel mezőgazdasági területen. Állattartó telepen képződött trágyát szivárgásmentes, szigetelt, műszaki védelemmel ellátott tárolóban kell gyűjteni, amely 6 havi trágya befogadására alkalmas. Kialakításának teljesítési időpontjait a rendelet tartalmazza.

Vízpótlás összefogással

A Duna-Tisza Közi Hátságot sújtó vízhiány megszüntetésére számos terv készült már. Egyes vélemények szerint, ha nem születik középtávon kézzel fogható megoldás, a térség nemcsak gazdálkodásra, de az élet fenntartására is alkalmatlanná válhat.

Széles társadalmi összefogásnak köszönhetően, május 6-án megalakult a Duna-Tisza Közi Hátság Vízpótlásáért Egyesület. A Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara kezdeményezése mellé megyei önkormányzatok, intézmények, vállalatok valamint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Bács-Kiskun, Csongrád és Pest megyei szervezetei is csatlakoztak.

Az egyesület feladatának tekinti a társadalmi párbeszéd fenntartását, a víz-pótlást érintő, továbbá a klímaváltozás hatásaival kapcsolatos döntéshozatali folyamatok kezdeményezését, támogatását, de ezeken túlmenő cél a környezet-

Nitrát érzékeny területen a trágyakijuttatás október 31-től február 15-ig tilos. Ez gyakorlatilag a téli legeltetési tilalmat is magába foglalja. Az őszi kalászosok fejtrágyázása február elsejétől lehetséges, de fagyott, vízzel telített, összefüggő hótakaróval borított talajra nem szabad kijuttatni. Mútrágya és szerves trágya a felszíni vizek partvonalától mért védőtávolságon belül nem juttatható ki. 170 kg/ha/év érték felett szerves eredetű nitrogén-hatóanyag kijuttatása tilos. Trágya nem juttatható ki 17 százaléknál nagyobb lejtésű területre. A könnyen oldódó nitrogéntrágyát a betakarítás után csak akkor lehet kijuttatni, ha a megfelelő talajfedettséget biztosító növény vetésére 15 napot követően sor kerül, vagy a szármaradványok lebomlása azt igényli. Szármaradvány alászántásával legfeljebb 0,8 kg/ha N hatóanyag juttatható ki betakarítás után 100 kg szárazanyag lebomlásához, s amennyiben nem kerül oda 15 napon belül növény.

A rendelet az ideiglenes trágyakazal létesítését csak korlátok között engedélyezi.

A nitrátérzékeny területeken gazdálkodóknak minden év december 31-ig adatot kell szolgáltatniuk a megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága részére, természetesen az új kijelölésű területeken gazdálkodókra az idén ez még nem vonatkozik.

Amennyiben az érintett gazdálkodó a kölcsönös megfeleltetés keretében ellenőrzést kap, úgy a meg nem felelés miatti szankció a támogatások csökkentését vonhatja maga után, mely az új kijelölésű területeken csak 2014 szeptemberétől foganatosítható, így többek között a talajvizsgálat megléte, s az arra alapozott mútrágyázás megvalósítására vonatkozó követelmény is.

Bővebb információk, a vonatkozó nyomtatványok, kitöltési útmutatók illetve segédletek az alábbi linken érhetők el:

<http://www.kolcsonosmegfeleltetes.eu>

tudatos, különösen a víztakarékos közgondolkodás kialakítása. Az egyesület tagjainak együttműködése, végső soron, a Duna-Tisza Közi Hátság gazdaságának fellendülését, és az itt élő emberek hosszú távú megélhetését biztosíthatja.

Miért szeretik a bankok a gazdákat?

Különleges éveket élünk: az utóbbi két-három esztendő egyértelműen a mezőgazdaság felé irányította a pénzintézetek figyelmét. 2013-ban 12 százalékkal nőtt a hitelállomány, egyre ismertebb és kedveltebb a lízing, a factoring. Az ok egyszerű, az agrárosok jó adósok.

Habár az utóbbi esztendők csúcsát egyértelműen 2013 jelentette, de 2015-ben ennél is nagyobb összegre számítanak szakemberek. Tavaly például év végén a hitelállomány 350 milliárd forintra emelkedett, ez 12 százalékos növekedést jelent. (Volt olyan nehéz év is, mikor ez az állomány csak 270-280 milliárd forint volt.) További jelentős fellendülés jövőre várható, mivel 2014 átmeneti finanszírozási év az Unió életében, a Közös Agrárpolitikán belül jövőre indul az új támogatási rendszer, a beruházási támogatások is ekkortól válnak hozzáférhetővé. Ezekhez saját erő is kell, melyet sokszor hitelből oldanak meg a gazdálkodók. - Tehát a következő években megdönthetjük az ágazati hitelcsúcsot. Ha valóban kibővülnek az élelmiszeriparnak szánt uniós források, akkor a jövőben itt is várható növekedés. Az élelmiszeripar egy jelentősebb visszaesést követően 340 milliárdnyi hitelállománnyal rendelkezik – számolt be a NAKlapnak Herczegh András, az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) ügyvezető igazgatója.

Hogy mi történt az elmúlt években? 2008 után egészen 2011-ig a mezőgazdaságban érdekelték jelentősen visszafogták a kölcsönpenzek felvételét, némileg szűkítették beruházásaikat. Ezt követően viszont a bankok szemlélete változott, az uniós támogatások növekedtek, valamint a növénytermesztők esetében az árbevételek a csúcson járó világpiaci árak miatt a jövedelmek is emelkedtek. Mindennek összhatásaként egyre több, nagyobb és hatékonyabb gépet vásároltak gazdálkodók, valamint a termőföld vétel is felgyorsult. A beruházások ezért is nőttek.

Ugyanakkor az agrárosok rendszeresen fizették tartozásaikat, törlesztették hiteleiket. Ez mondjuk igaz volt az elmúlt hús esztendőben is, például az AVHGA által kezelt

Az előrecsomagolt spárgáért többet fizetnek a külföldi vevők. Hitellel elérhetőbb a csomagológép.

hiteltek összege is megugrott az utóbbi években (2010 vége óta összesen 35 százalékkal bővültek, de ebből 22-25 százalék 2013-ra esett), de az agrárszektorban eddig soha nem volt szükség az ügyletek 3,5 százalékánál nagyobb arányban a kezesség beváltására, de ez volt a legrosszabb arány, az átlag ennél jóval alacsonyabb, míg más szektor esetében az 5-7 százalék a megszokott ráta. A pénzintézetek ezt érzékelték, ezért fordultak újabb és újabb termékekkel a mezőgazdaság felé. Miközben más ágazatok szereplői nehezen kaptak hitelt, a mezőgazdaságból élők könnyebben.

Reménykedő ágazatok

Tegyük hozzá, hogy az állattenyésztők más megítélés alá estek, ahogy az élelmiszeripar is, ott a jövedelmezőség nem alakult olyan szépen és nem volt, nincs olyan biztos bevétel jelentő uniós forrás, mint az évente szinte kiszámíthatóan érkező területalapú támogatás. Holott nekik még inkább szükségük lenne pénzre, rengeteg az elmaradt, versenyképességet növelő beruházás. Most azonban változhat a helyzet, mindenki kíváncsian várja, hogy a 2014-2020 közötti uniós támogatási rendszerben miként alakul a helyzet. Az élelmiszeripar az előző hét évben nem tartozott igazából sem a Vidékfejlesztési Programhoz, sem a Gazdaságfejlesztési Operatív Programhoz, a nagyobb vállalkozásokat az uniós politika miatt még kevésbé lehetett támogatni, miközben a legélesebb versenyt éppen nekik kellett elviselni. Sok cég ment tönkre, vagy csökkentette tevékenységét. Számukra viszont megoldást jelenthet a 2,5 százalékos kamattal működő Növekedési Hitelprogram (NHP). Ahogy ma már az östermelőig bezárólag az összes agrár-vállalkozás, gazdálkodó is élhet e kedvezményes lehetőséggel.

Sokan már éltek is: az első NHP 700 milliárd forintnyi keretéből 105 milliárdot tett ki az agrárhitel, ez 14 százalék. De fut tovább az NHP második része, és itt is találni agrárügyfeleket szép számmal.

Ugyanakkor a szakértők szerint néhány tízezerre tehető az agrárhitelek száma, jelenleg nagyjából 20 ezer cég, magánvállalkozás vette fel a már említett 350 milliárd forintnyi hitelt, s nem is várnak nagyobb növekedést. Értük versenyez a pénzügyi világ, a jó adósokért, mivel kevesebb a szélhámos a földből élők között, másrészt többségük saját vagyonával felel. A támogatások nyújtotta, relatív jövedelembiztonságról pedig már szóltunk.

Korlátolt „de minimis”

Arról viszont még nincs pontos információ, hogy a közeljövőben milyen korlátai lehetnek a mostani rendszernek, például az Európa Unió megítélése is ide tartozik. Brüsszeli filozófia ugyanis most éppen hogy hátráltatja a kölcsönpénzhez jutás lehetőségét: jelen pillanatban könnyebb egy meglehetősen bonyolult adminisztrációval terhelt agrártámogatást megszereznie egy agrár-vállalkozásnak, mint például pénzügyi eszközhöz jutni.

Az úgynevezett „de minimis” keret ugyanis korlátozza a hitelfelvételt. Ez az EU által biztosított, szó

szerinti értelemben véve csekély mértékű támogatás. Korábban három évre egy gazdálkodónak 7500 euró – mai áron 2,2 millió forint - volt a kerete, ez március közepétől 15 ezer euróra növekedett, sajnos azonban a jövőben nem az egyes cégekre, hanem vállalatcsoportokra kell számítani – tudtuk meg Herczegh Andrásztól. Az élelmiszeriparban 200 ezer euró a legnagyobb összeg. A lényeg, hogy eddig a szintig nem minősül állami támogatásnak a felvett támogatás. Gond, hogy legalább két tucat címen vehető fel, legyen szó hitelkezeségi díjról vagy éppen természeti kár okozta kompenzációról. Emiatt aztán elég könnyen kimerülhet három év alatt ez a keret, s ekkor már a gazdálkodó eleshet egy sor támogatási céltól. Például a hitel-felvételt, lízinget, faktoringet segítő kezességtől, melyet AVHGA biztosít. Éppen ezért hozott létre az alapítvány egy konstrukciót, mellyel azokat a gazdálkodókat részesítik kezességvállalási díjtámogatásban, akik már kimerítették a de minimis keretüket. Mivel e támogatást nem az állam adja, nem számít tiltott állami dotációnak az Unióban.

Lízingelt traktorok

Egyre kedveltebb pénzügyi tranzakció a lízing. Ez egy olyan ügylet, ahol a lízingbeadó és a lízingbevevő (gazdálkodó) határozott időre köt szerződést egy tárgy használatára. A lízingbeadó a lízingtárgyat megvásárolja és a gazdálkodó részére átengedi a használati jogot, ezért a gazdálkodó díjat fizet. Zárt végű pénzügyi lízing esetén a lízing végén a gazdálkodóra száll át automatikusan, vagy maradványértéket kifizetve a lízingelt tárgy, nyílt végű lízing esetén a lízingbe vevő szabja meg, hogy kinek a tulajdonába kerül át a tárgy.

Nos e fogalmak tisztázása után nézzük, milyen mértéket ért el a lízing az agrárium területén. Kijelenthető, hogy a fejlődés töretlen, ha 2013-ban meg is torpant egy kicsit a piac növekedése. Az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) számai szerint 2011 év végén 77,2 milliárdos volt a záróállomány, 2012-ben csökkent, míg tavaly már növekedett a mezőgazdasági új és használt gépek lízingje. 2013-ban jött a változás, ugyanis míg a finanszírozott mezőgazdasági gépek aránya a válság után drasztikusan, 50 százalékról 35 százalékra csökkent, a Növekedési Hitelprogram (NHP) hatása nélkül a finanszírozási arány 2013-ban 35-40 százalék között maradt volna, ha ezt nem segíti a könnyen elérhető 50 százalékos állami kamattámogatás és a hitelprogram. Így viszont a finanszírozási hányad elérhette az 50 százalékot. (Pontos adat még nem áll rendelkezésre 2013-ból, de a lízing cégek teljes kintlévősége 2013 második negyedévében 62,8 milliárd forint volt, amely az előző negyedévhez képest 5,7 százalékos bővülést jelentett.) S hogy miért éri meg lízingelni egy gépet? A gazdálkodók a hatékonyság növelése érdekében egyre nagyobb kapacitású és drágább gépeket vesznek. A lízingnél a futamidő jellemzően öt év, az átlagos önerő egyenlő az áfával és a gép értékének még 15 százalékát kell ehhez számítani. Egy jól karbantartott traktor értéke 5 éves korára a beszerzési ár 40-50 százalékára esik, így cseré esetén a használt gép értéke általában biztonsággal lefedi az új gép finanszírozásának onerejét.

És akkor jött a faktoring!

Mint az írás elején már említettük, a támogatások egy része szinte automatikusan érkezik évről évre a termelők számlájára. Nos, erre alapozva hoztak létre a pénzintézetek egy sor terméket, például erre épül a támogatást előfinanszírozó hitel, vagy éppen a faktoring. A kettő között az a különbség, hogy a hitelnél a támogatás mértékéig a bankok kamattal terhelt hitelt adnak, míg a faktorálással foglalkozó cég végeredményben megveszi az adott támogatási jogosultságot a gazdálkodótól, s a faktorcég igényli majd adott időben ezt az összeget a kifizető ügynökségtől (MVH), de a gazdálkodónak már előre kifizeti a támogatás némileg csökkentett összegét. Ez a különbség igazából a faktoring cég használatára, ugyanakkor a gazdálkodónak nem kell például év végéig várnia, hogy megkaphassa a területalapú támogatás összegét. Ez jól jön mondjuk egy beruházás finanszírozásánál, vagy ha pénzügyi gondja van a gazdálkodónak. Így nem kell hitelt felvennie, végeredményben egyszeri ügylet során korábban jut – némileg megkurtított – támogatásához.

Lehet, hogy furcsán hangzik, de a méhészkedés is állattenyésztés. Ezt az ágazatot a bankok is kiemelt figyelemmel kísérik.

Segíthet az MFB is

A Magyar Fejlesztési Bank évek óta biztosít az agrár-ágazatnak és az élelmiszeriparnak speciális, támogatott hiteleket. Így például az MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram célja az élelmiszeripari ágazat versenyképességének javítása érdekében forrás biztosítása az élelmiszeripari vállalkozások forgóeszköz finanszírozásának elősegítése érdekében. Az MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram célja forrás biztosítása a mezőgazdasági termeléshez, elsősorban az állattenyésztés versenyképességének javításához, jó minőségű termékek előállításához. A hitelt mezőgazdasági termékek elsődleges előállításával, halgazdálkodással, illetve baromfi-, nyúl-, szarvasmarha-, (utóbbiba beleértve a tej- és húshasznosítást) és sertésenyésztéssel foglalkozó vállalatok vehetik igénybe.

Egy másik lehetőség, az Új Magyarország TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram célja, hogy kedvezményes kamatozású forgóeszközhitelt biztosítson a zöldség-gyümölcs termelői szervezeteknek. Ugyanakkor az Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram célja, hogy kedvezményes kamatozású forgóeszköz hitelt biztosítson az elemi és katasztrófa kárt szenvedett, mezőgazdasági termékek elsődleges előállításával foglalkozó vállalkozások folyamatos termelésének biztosításához, versenyképességük fenntartásához, minőségi termékek előállításához.

Talán az egyik legfontosabb célja az Agrárfejlesztési Hitelprogramnak a mezőgazdaság versenyképességének, a piacok megőrzésének, az innovációnak, a jó minőségű termékek előállításának, az energia és költségtakarékos módszerek alkalmazásának, a környezetvédelmet elősegítő beruházásokhoz kedvezményes források biztosítása. Nagyon sok vállalkozást segíthet az Új Magyarország Agrár Forgóeszköz Hitelprogram, mely kedvezményes kamatozású forgóeszközhitelt biztosít a mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozások számára a mezőgazdasági termelés, elsősorban az állattenyésztés versenyképességének javításához, a jó minőségű termékek előállításához

Új erdőtörvényre van szükség

Korszerű és ésszerű szabályokat szeretnének az erdőgazdálkodók

Akár éles hangú vitairatnak is nevezhető a NAK Erdő- és Vadgazdálkodási Országos Kamarai Osztály májusi ülésének jegyzőkönyve, amely jól tükrözi a Mátrafüreden tartott összejövetel „forradalmi hangulatát”. A megfigyelőnek az volt az érzése, hogy most fogyott el az ezer módon szabályozott és gúzsba kötött szakma türelme. Az elfogadott határozatok is azt sugallják, hogy itt az ideje az erdőgazdálkodást polgári értékrendű szabályozás alá helyezni. A javaslatokról Luzsi Józsefet, az országos osztály elnökét Kőtelek határában, egy idej felújítású nemes nyár erdőrészlet mellett kérdeztük.

Luzsi József, ha a saját erdejében akar sétálni, akkor Pest, Borsod vagy Szolnok megye felé is veheti az irányt, de a 600 hektáros családi birtok zöme a Tisza JNKSZ megyei hullámterén, mintegy 15 község határában található. Emellé még további 800 hektár szakírányítását látja el munkatársaival, így ha valaki, ő biztosan tudja, hogy mit és miért kellene tenni. Azt vallja, hogy az erdőnek elsősorban a tulajdonos öröme és hasznára kell lennie, úgy, hogy a közcélok is szolgálja.

Az osztályülésen részt vett az az erdőgazdálkodó, akit a bagolylepkék lárváinak vélhető elpusztítása miatt, másfél milliárd forintba büntettek, jóllehet a terület bokrainak irtására hatósági engedélye volt. Bár magát a természetvédelem elindítását az erdészeknek köszönhetjük Magyarországon, ám az utóbbi évtizedekben a hivatásos és néhány civil szervezet által képviselt természetvédelem és az erdészek között nem volt felbőltlen a viszony. Ráadásul most mintha elszakadt volna a cérna.

Sajnos van közelebbi példám is. Az egyik munkatársamat most szabadságvesztés fenyegeti, mert a nemzeti park ellenőre szerint felelős azért, hogy egy fekete gólya fészekrakás helyett kirepült az ártérről, mint ahogy a határozatban szerepel, „a visszaköltözés szándéka nélkül”. Egy halálos orvosi műhiba esetén kisebbek a büntetési tételek.

Magyarországon az erdőrészleteknek természetvédelmi besorolása lett, azzal azonban nem foglalkozott senki, hogy a magánerdőben az ebből adódó korlátozások között továbbra is meg tudnak-e élni az emberek. Pedig élni huzamosabb ideig csak ott lehet, ahol a természet javait az ember a szolgálatába állítja. Bár a honfoglalás korában még nem voltak erdészek, de miután Európában az ipari forradalom felzabálta az erdőket, tessék csak a Ruhr-vidéken vagy Manchester környékén körülnézni, kezdtünk az erdő kincseivel gazdálkodni. Így a földbirtokok erdőterületeinek hasznosításával foglalkozó személyek lettek az erdészek, azaz azok, akik az erdőből kikerülő faanyag mellett a vadászattal és így az egész erdei életközösséggel már évszázadok óta foglalkoztak. Feladatuk már akkor az volt, hogy az erdei életközösség hosszú távon, folyamatosan szolgálja a birtokosok érdekeit és a kinyerhető gazdasági haszon egyensúlyban legyen a megújulás képességével. Tulajdonképpen ez a legmodernebb természetvédelem célja is.

Bár nyugaton, a felélt természetes élőhelyek rehabilitációja címén örült közösségi pénzeket költenek az erdőre, nálunk, ahol jelentős természeti érték maradt a magyar erdőkben, a tiltás és a korlátozás a jelszó. Érthető, hogy ennek nyugaton tapsolnak, hiszen mi lettünk Európa Nemzeti Parkja. Az erdeink fele védett vagy Natura 2000 besorolású, de akár egy-egy önkormányzat minden további nélkül levédhet egy területet, akár a tulajdonos megkérdezése nélkül, mint ahogy tették ezt a Natura 2000 hálózat kijelölésekor is. Pedig ha itt körülnéz: rendezett, gazdaságilag értékes és egyben természetvédelmi értékeket hordozó erdők mellett elsődlegesen a gazdaság faanyag ellátását szolgáló erdőket is lát. Ám ilyen erdőknél is elég a védettséghez arra hivatkozni, hogy madárhangot lehet ott hallani. Az pedig nemcsak erdőben, hanem még a városi panelházak környékén is előfordul.

Pontosan milyen korlátokra kell gondolni?

A hivatásos természetvédelem által üldözendőnek kikiáltott nemesnyáras ültetvényekben is előírják például, hogy mikor, milyen mozaikos egységekben lehet kitermelni egy erdőt területi és időbeni korlátokkal. Ezen felül még további korlátozás az, hogy fát termelni csak vegetációs időn kívül lehet jelentős plusz költséggel a Tisza mentén két árvizes időszakban, amikor az időjárás is csapadékos.

Ilyen állományokban erdőfelújításkor kötelező fafaj cserét kell végezni őshonos fafajú erdő létrehozásával jelentős többletköltséggel és elmaradt haszonnal minimális kompenzáció fejében. Például egy nemes

nyár erdő 20 év alatt 400 köbméter fát termel. Ha ennek az értékét 100 egységnek veszem, akkor az előírt őshonos hazai nyár 100 éve alatt nő ekkorára, ám az értéke csak 40 egység lesz. Arról nem is beszélve, hogy a telepítése kétszer annyiba kerül. A nemes nyár gyorsan növekvő fa, kétszer annyi oxigént termel, a klímaváltozás elleni harc bajnoka. De mondok egy másik példát. Van itt 16 hektár 25 éves nemesnyár erdő. Öt éve kellett volna kitermelni, akkor volt a legjobb állapotban, de még vagy hat évet itt kell hagyni, mert a mellette lévő felújítás fejlettsége még kicsi, nem érte el az előírt fedettséget vagy kort. A fák túltartottak, a viharok tizedelik őket, értékük csökken. Körülbelül ötvenmillió forintos lesz az elmaradt haszon, mely természetesen a tulajdonosokat, illetve az erdőgazdálkodókat sújtja. Ezt nekünk kompenzáció nélkül el kell viselnünk, de kérdezem én, egy szántóföldi gazdálkodónak ugyan ki merné előírni, hogy az idén ősszel ne arasson, azt csak tél végén teheti meg, amikor a búzája már jórészt tönkre ment?

Miért ilyen kicsi az erdőgazdálkodók lobbijereje?

A természetvédelem a rendszerváltás után népszerű dolog volt, mindenki azonnal mögé állt, mert ki ne védené a természetet. Amikor a jogszabályokat meghozták, a kerekasztalok mellett a gazdálkodók mindig törpe kisebbségben voltak. Hovatovább egy civil természetvédő szervezet szava többet számított, mint egy tulajdonos gazdálkodóé. A jogszabályok, mesterséges korlátaikkal, és a betartatásukat éberén őrző állami alkalmazottak abból indulnak ki, hogy nélkülük elpusztítanak az erdőket. A 2009-es erdőtörvény azt tükrözi, hogy minden fontosabb a vidéken élő embernél. A közvélemény sajnos, ha erdőről hall, a romantikus kirándulások helyszínére gondol, nem a sok munkával és költséggel érte is dolgozó vidéki emberre.

A rendszerváltás után sajnos a rablógazdálkodásra akadt sok példa, ezért az emberek nem bánják, hogy az erdők nem jutottak egek harmincadjára.

Bűnözők minden ágazatban vannak, de nincs olyan erdész, aki ne védené a természetet. Az elmúlt 20 év kivételével az erdészek voltak a természetvédők és munkájuk igen jól végezték. Az erdész szakmának múltja és kultúrája van. Mi is csak az éves fakitermelési lehetőség felét vágjuk ki, nem a minél nagyobb tarvágásban, hanem a tartamos gazdálkodásban vagyunk érdekeltek. Mi magángazdálkodók már a gyermekeinkben gondolkodunk. Félreértés ne essék, nem a szabályok ellen beszélek, csak úgy érzem, hogy átestünk a ló túloldalára, minden túlszabályozott. A törvény előírja például, hogy a kivágott erdőt két éven belül fel kell újítani, 70%-os eredményességgel. Itt az ártéren pedig ez elég nehézkes. Van, hogy hat-nyolc méter magasan áll a víz, vagy ugyan derékig csak, de a nagy melegben megfőnek a csemeték, de az is lehet, hogy az elültetés után két hétig nem kapnak vizet és kiszáradnak. Így átlagban kétszer kell egy területet újraerdősíteni. De az is érdekes, hogy az ellopott erdő után is kötelező a tulajdonosnak a gazdálkodónak az erdő felújítás, nincs kegyelem, csak költség, kötelezettség és munka.

Az osztályülés jegyzőkönyve gyökeresen új támogatási szabályozást és új erdőtörvényt javasol.

A mostaniakat merőben új rendeletekkel kell felváltani, azokat az uniós minimum elvárások szintjéig leegyszerűsítve. Valamennyi erdészeti intézkedést a következő uniós ciklus elején a teljes keretösszegek erejéig meg kell nyitni. Szigorúbb szabályokat követelnek meg hazánkban, mint az EU-ban. Ilyen például Ausztriában nem fordulhatna elő.

A jelenlegi erdőtörvény és kapcsolódó rendeletei pedig túlzott mértékben a természetvédelmi és a hatósági érdekeket képviselik, bonyolult, az állami és magán erdőgazdálkodókra nézve teljesíthetetlen kötelezettségeket tartalmaznak. Európa egyik legszigorúbb erdőtörvényét tehát az erdők gazdasági értékeit jobban kiaknázó, ugyanakkor a tartamosság igényeinek is megfelelő, de csak a minimális korlátozásokat és ellenőrzéseket tartalmazó új jogszabályokkal kell felváltani.

Mit gondol, mitől változhat meg a törvényhozók, a hatóság és társadalom hozzáállása annak érdekében, hogy lazuljon a szabályozás?

Meggyőződésem, hogy a hazai erdőkből a mainál sokkal több értéket tudnánk kinyerni úgy, hogy a természetvédelem érdekei mit sem sérülnének. El kell érjünk, hogy vidéken megmaradjanak az emberek és boldoguljanak. A kertészet és az erdőgazdaság veszi fel a legtöbb képzetlen munkaerőt, itt a Tisza-menti falvakban a családok számára alig van más megélhetés, mint a mező- és erdőgazdálkodás. A jó időben, nagy mennyiségben és jó minőségben kitermelt fa a feldolgozóiparban további munkahelyeket hozna létre, de megélhetnének belőle még a kereskedők is. Értse meg mindenki: nem az erdésztől kell féltetni az erdőt! Ha mi nem szeretnénk a természetet, nem óvnánk és védenénk, akkor már régen nem lennének természeti értékeink. A megélhetés mellett azonban rendkívüli örömet is okoz számunkra ez a hivatás. Amikor kimegyek az ártérre, és szemügyre veszem, hogy mit fejlődnek évről évre az erdők, milyen szépen vastagodnak, növekednek, sokszor úgy érzem, integetnek nekem a szélen álló fák. Ha nem látja senki, visszaintek és eszembe jutnak a gyermekeim, mert az erdők az Ő jövőjüket is szolgálják majd.

A szövetkezésre figyelnek

Egy korábbi interjúban azt ígértük, hogy Domján Gergelyről, a NAK Bács-Kiskun megyei elnökéről két „bőrt” húzunk le. Miután a Kamara megyei ügyeiről már megírtuk az aktuális helyzetképet, ezúttal a NAK országos növénytermesztési osztályának a tennivalóiról faggattuk Domján Gergelyt, aki az osztály vezetője. A legnagyobb feladat szerinte az, hogy a termelők piaci tevékenységét összhangba hozva, minél nagyobb szervezethez jöjjön létre, mert ezáltal a gazdálkodás, a termelés hatékonysága, eredményessége jelentősen nőhet.

A NAK legnagyobb létszámú osztálya a növénytermesztési, miután a kamarai létszámnak több mint fele ide tartozik, kezdte mondandóját az osztályvezető. A szántóföldi növénytermesztők tevékenységét integrálja az osztály, amelyen belül alosztályok működnek, a növényfajtáknak megfelelően. Az input anyagok termelését (lásd takarmány előállítás), az ipari alapanyagok gyártását, valamint a növénytermesztésből adódó termények exportalapját is e termelői kör biztosítja.

A problémák leginkább abból adódnak, hogy az állattenyésztés nem tudja felvenni azt a terménymennyiséget, ami az országban megterem. Nagy luxus nem bőrben eladni a gabonát, hangsúlyozta az osztályvezető. Amíg tízmillió sertést dolgoztak fel az országban, s olyan baromfiállományunk volt, amivel a takarmányt feletethettük, addig nem volt gond a megtermett gabonával, ugyanakkor így is maradt elegendő exportra. Ma viszont nagy a felesleg a hazai fogyasztáshoz viszonyítva, ezért érzékenyek vagyunk a piaci árakra. Ha például, az ukrán piacról számunkra kedvezőtlen hír lát napvilágot, akkor kilónként 5-10 forinttal is eshet a gabonaár. Ugyanilyen helyzetben vannak az olajos magvak termelői is. Elég egy hír, miszerint Ukrajnában és Romániában termett napraforgót vásárol az olajipar, máris jelentősen csökken az ár. De az sem kedvező a kistermelők többségének, ha olyan nyilatkozatok látnak napvilágot egy eső után, miszerint az idén jó termés várható, máris csökken az ár.

Ez a nagyfokú kitettség senkinek nem jó, jelentette ki Domján Gergely. Azért fontos a növénytermesztési osztály megalakulása, mert a Kamara segíthet a piaci

Cél: közepesnél jobb termésnél is legyen elfogadható a felvásárlási ár.

pozíciók javításában, az árak stabilizálásában. Ennek érdekében már volt olyan összejevetelük, ahol a termelőket, a feldolgozókat, az input anyagok beszállítóit, a kereskedőket egy asztalhoz ültették, s az egyeztetési lehetőségeket felmérték. Az osztályvezető a rezsicsökkentést kiterjesztené a műtrágyára, a növényvédőszerre is, mert úgy véli, hogy e termékek ára indokolatlanul magas. Szerinte jelentős tartalékok vannak az árakban, ezért kell a Kamarának megkeresnie azokat a módokat, hogy ezen a területen is végrehajtsanak rezsicsökkentést. A vetőmag árakról hasonló a véleménye az osztályvezetőnek, akinek vetőmag szakmérnökként is az az álláspontja, hogy a termelők indokolatlanul drágán jutnak a fémzárolt /hibrid/vetőmaghoz. A mezőgazdasági gépalkatrészek árai szintén jelentős tartalékokkal rendelkeznek. Példaként említhető az a szimering gyűrű /gépkóddal jelölve/, amelyet jelenleg 20 ezer forintért árulnak a gépkereskedők. Ha ezt a terméket metrikus mérettel is ellátnák, akkor a kereskedelemben lényegesen olcsóbban, akár tized áron is megvehetné a termelő.

Az osztály további feladatáé az a szövetkezés kiterjesztését határozza meg az osztályvezető. Véleménye szerint a jelenlegi rendszer működését kell alapvetően megváltoztatni, hiszen egy termelő nem képes a piac befolyásolására. Össze kell fogni ahhoz, hogy egységes, jó minőségű árualappal, jó áron akkor jelenjen meg a piacon a termelő, amikor a piac is vevő rá. Ma még koránt sincs így, hiszen a termelők „atomizált módon” vannak jelen a piacon, így nem is tudják a piaci árak alakulását befolyásolni. Éppen ezért tekinti az osztályvezető a legfontosabb, legsürgősebb feladatnak azt, hogy a normális szövetkezésen alapuló piacot megteremtsek. Ne úgy történjen az értékesítés, hogy valaki bizonyos információk alapján olyan árat diktál, amelyet nem szegye. Az osztályvezetőnek természetesen nincsenek illúziói arról, hogy a szövetkezést gyorsan megszervezhetnék. Az elmúlt 25 évben ezek a kísérletek sorra elháltak, ezért is fogalmaz úgy Domján Gergely, hogy első lépésként egy lazább szervezetet kíván létrehozni, amit aztán ki lehetne terjeszteni a szektor valamennyi termelőjére. Ebben az esetben ez a szervezet határozhatná meg az árakat,

s ekkor tudnának a gazdák több, realisabb bevételhez jutni, jobban boldogulni, fejleszteni.

Ami a lazább szervezet megalakítását illeti, az osztályvezető a franciák példáját említi. Ott úgy működik a rendszer, legalább is látva a búza esetében, hogy a gazda, aki tagja a szövetkezetnek, bejelenti, hogy aratott. A terményt, amit a gazda tárol, bevisz-

A kajsi tündöklése Észak-Somogyban

Az aprófalvas Somogyban a lakosság jelentős része mezőgazdaságból jut jövedelemhez, kiegészítő bevételhez, ezért fontos stratégiai cél az élőmunka igényes ágazatok támogatása. Ehhez jól illeszkedik az észak-somogyi kajsi ültetvények fejlesztése.

A megye mezőgazdasága változatos. A szőlő termőterülete meghaladja a 4000 hektárt, a gyümölcsösök nagysága is közel 4500 hektár. Főleg almát, őszibarackot, kajszibarackot, diót, mogyorót, szilvát termesztenek, de a bodza is felfutóban van. Az ültetvények több mint fele a megye északi részén, a Balaton déli partján található. A telepítések még a 70-es évek közepén történtek, a nagy múltú Balatonboglári Borkombinát szervezésében. Visz pusztán 45 hektár kajsi ültetvény létesült, amely megalapozta a fajta elterjedését a megyében.

A rendszerváltozás után a gazdaság által használt területeket kiosztották a dolgozóknak és 1992-ben a borkombinát privatizációja is megtörtént. Az új tulajdonos csak a feldolgozó üzemet vásárolta meg, az ültetvényekre nem tartott igényt, így azokra külön társaságok alakultak és ezek szervezik a termelést napjainkban is. A Visz pusztai gazdaságot Boglár-Kert Kft. néven jegyezték be 1997 tavaszán. A termelés a BB hagyományai szerint folytatódott, ma is közel 40 tulajdonos munkáját koordinálják. Az akkori igényeknek megfelelően már nem csak a lé-alapanyag előállítás, hanem a friss piaci gyümölcs is egyre nagyobb szerepet kapott, de ehhez ki kellett építeni az új piacokat és meg kellett oldani a termék osztályozását és csomagolását is.

A Somogytúr Kajsi Kft. lett az integrátora annak az újabb 20 hektáros ültetvénynek, amely további 20 család megélhetését segítette. Itt már piacképesebb fajták is feltűntek. 2005-ben készült el Karádon egy válogató hűtőház is, mely már biztosította, elsősorban a német piacra irányuló export hátterét: a félérett állapotban leszedett gyümölcs immár elviselte a mozgatás és válogatás miatti terhelést és hűtés után jól szállíthatóvá vált. Továbbra is gondot okozott a rövid érési időszak miatti rövid kampány, az integráció ezért újabb fejlesztésbe fogott. Egy új, öntözhető ültetvényt telepítettek kanadai fajtákkal, ezzel már 3 hónapra nyúlt a kampány. A kanadai barack fajtákra jellemző a tetszetős küllem, a szép piros narancssárgás szín és keményebb hús, ezért minden más barackot kiszorítottak a piacról, a friss gyümölcs kategóriában.

A beruházás 2009-ben valósult meg 44 hektáron, újabb 40 család részére biztosítva munkát és megélhetést. A meglévő feldolgozóüzem kihasználtsága is nőtt, illetve a bővítés is szóba jöhetett.

Az észak-somogyi kajsi ültetvények a munkahely teremtésében és megtartásában továbbra is fontos szerepet játszanak, segítve az itt élők megélhetését és boldogulását.

gálják, így minden termelő terményéről tudják, hogy milyen minőségű. Ebből adódóan országos szinten tudják, hogy adott minőségű búzából, takarmányból mennyi áll rendelkezésre. Azt már a szövetkezet jelzi a gazdának, hogy az adott napon milyen áron mozog a búza, így a gazda dönti el, hogy eladja-e, vagy kivár még az eladással. Így az egész készletet egyben tudják kezelni.

A tervek csak akkor válhatnak valóra, ha az információk áramlása is megvalósul. Ehhez jó eszköz a NAKLap is, hiszen minden kamarai taghoz eljut a havonta megjelenő szaklap. A piacszervezés alapja a megfelelő informatikai háttér, amely háttér a Kamara rendelkezésére áll. Innen már csak egy lépés kell ahhoz, hogy az országos statisztikai hálózatot megvalósítsák. Ehhez jó alapot ad a területalapú támogatások nyilvántartása, ezért volna fontos a két informatikai rendszer összekapcsolása, mondta végezetül az osztályvezető.

HAJTUN GYÖRGY

TAKÁCS LÁSZLÓ

főfalugazdász, Somogy megye

TISZTELT KAMARAI TAGOK !

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a 2013. évre esedékes tagdíj 2014. június 15-ig még késedelmi kamat nélkül befizethető. Ettől az időponttól kezdve már a kamattal növelt összeg esedékes. Az adótartozásként történő behajtása iránt szintén 2014. június 15-i hatállyal kell intézkedni.

Font Sándor: Szükség lenne az országos jégkár elhárító hálózatra

A május elején pusztító viharokkal érkező jeges esők hazánkban idén is több százmillió forintos kárt okozhattak. Nem csak az ültetvényekben, hanem az autókban és a házakban is. Miközben a probléma lényegében minden évben felmerül, a lehetséges technikai megoldások rendszerszerűsítésére, vagyis a kármegelőzésre valamiért nem fordítunk kellő figyelmet.

Idén is több hazai településen pusztított jegeső, tetemes kárt okozva a gazdálkodóknak. A termelésbiztonság nemzeti érdekét figyelembe véve elengedhetetlen egy országos jégkárelhárító rendszer kiépítése – jelentette ki megkeresésünkre Font Sándor fideszes szakpolitikus, aki a korábbi kormányzati ciklusban az Országgyűlés mezőgazdasági bizottságának elnökeként többször is felvetette a problémát a testületben. A szakértő szerint az agrártermelés biztonságának megteremtésével a hazai bruttó gazdasági termelés (GDP) is kiszámíthatóbbá válna. Figyelembe véve a mezőgazdaság súlyát a magyar gazdaságban – egy ilyen rendszer kiépítése megkerülhetetlen. – Egyértelműen látszik – tette hozzá –, hogy amikor a magyar mezőgazdaság jól teljesít, s ilyenek voltak a 2011-es és 2013-as évek, akkor az ágazat a GDP-t is jelentősen növeli. Amikor pedig jég-, fagy-, belvíz- vagy árvízkárokat szenvedtek a gazdálkodók, akkor a mezőgazdaság potenciális teljesítménye nagyon hiányzott az ország gazdasági növekedésének fenntartásához. Nem kérdéses tehát, hogy a mezőgazdaság időjárástól való, legalább részleges függetlenítése sokkal nagyobb jelentőségű kérdés, mint hogy a gazdálkodóknak stabil bevételük van-e vagy sincs. Font Sándor egyértelműnek nevezte, hogy az ország gazdasági teljesítményének jelentős részét a mezőgazdaság állítja elő. Amennyiben a termelést nem függetlenítjük az időjárás viszontagságaitól, akkor gazdasági teljesítményünk továbbra is véletlenszerű marad.

A képviselő szerint ennek elkerülése érdekében a kormánynak két kiemelten fontos témával kell szüregszerűen foglalkoznia. Egyrészt a klímaváltozás miatt fellépő egyre gyakoribb aszályos időszakok okozta vízhiánnyal, másrészt az említett jégkárral és ennek elhárítási lehetőségével. Az öntözés és más vízvisszatartó technológiák kiépítése nagyjából négyszázmilliárd forintos beruházást igényelhet. A jégkárelhárító rendszert ennél sokkal kisebb összegből ki lehetne építeni.

Somogy, Baranya és Tolna megyében körülbelül 150 talajfelszínen működő, a felhőkbe ezüst-jodid kristályt juttató generátorral és egy időjárást figyelő radarral működő hálózatot építettek ki közvetlenül a rendszerváltás után. A „védőháló” fennállása óta az érintett kisebb régiókban minimálisra csökkent a jégkár mértéke. Időközben több helyütt is telepítettek talajgenerátorokat. Bács-Kiskunban körülbelül két éve működik egy 200 ezer hektárt védő hálózat. Ilyen védőrendszereket hazánkban jellemzően a hegyközségi tanácsok segítségével építenek ki, mivel a jég a legkomolyabb károkat a szőlőültetvényekben okozza. Az Egri Borvidék területén éppen május közepén adták át az egész régiót védő 19 talajgenerátorból álló hálózatot.

Más borvidékeken pedig már korábban léptek. Somogyi László, a Soltvadkerti Hegyközség nemrég nyugdíjazott hegybírója kezdeményezőként vett részt a régióban kiépített jégkárelhárító-rendszer kiépítésében. Tájékoztatása szerint az ezüst-jodid kristályt gyártó generátor ára 500-600 ezer forint, fenntartása – a felhasznált anyagokat beleértve – pedig évente körülbelül ugyanekkora összeget tesz ki. Egy ilyen szerkezet nagyjából öt kilométeres sugárban nyújt védelmet. A rendszer kiépítése után úgy tapasztalták, hogy régiójukban 70-75 százalékkal csökkent a jegeső okozta kár. Mint mondta, minimálisan 5-10 generátor telepítése javasolt egymástól 7-10 kilométer távolságban hálószerűen.

A generátorok számának növelésével, vagyis a hálózat sűrítésével a hatékonyság nagymértékben nő. Ugyanakkor a hálózat szélén elhelyezkedők mindig is kiszolgáltatottabbak lesznek – mutatott rá a szakértő. A rendszer csak preventív jelleggel működik. A generátorok által kibocsátott ezüst-jodid ugyanis fel kell jusson a nagy magasságban képződő jeges esőt hozó felhőkbe, s ott fejt ki hatását, mégpedig úgy, hogy elősegíti a jégképződést. A vízcseppek gyorsabb jegesedésével, sokkal kisebb darabkák képződnek, amelyek így a talajhoz közelítve gyorsabban olvadnak, kásásodnak, legjobb esetben pedig vízcseppé alakulnak vissza. Amennyiben tehát a védett táblák szélén helyezkedünk el, úgy a széliránytól függően dől el, hogy egy-egy jegeső mekkora kárt tesz az ültetvényben.

Font Sándor kitért arra, hogy Franciaországban hektáronként vannak el pénz a gazdák földalapú támogatásából jégkárelhárító rendszer fenntartására. Az összeg nagysága attól függ, hogy az illetőnek zöldség-gyümölcs, szőlő- vagy szántóföldi ültetvénye van. Úgy vélte, hogy ehhez hasonló logika alapján lehetne megindítani itthon is az országos hálózat kiépítését, mégpedig úgy, hogy kezdetben állami támogatást is biztosítani kellene. A politikus emlékeztetett arra, hogy a délszláv területeken, Szerbiában, Montenegróban és Horvátországban is az országok teljes területén alkalmazzák a jégkár elhárító rendszereket. Igaz – tette hozzá – ott továbbra is a hazánkban már elvetett rakétás módszert használják. Az újabb módszerrel sokkal pontosabb eredmények érhetők el, mivel az ezüst-jodidot közvetlenül a viharfelhőbe lövik, ahol azonnal hatni kezd. Tájékoztatása szerint van már olyan kezdeményezés is, amely határon átnyúló együttműködés keretében oldaná meg Bács-Kiskun és Csongrád megye, valamint a Vajdaság északi részén a jégkár kérdését, mégpedig a szerb rakéta technológiával. Mint mondta, lehetőség szerint mielőbb kezdeményezni fog a témában egy külön bizottsági ülést annak érdekében, hogy az érintett szakértők tájékoztatást adhassanak a szakpolitikusoknak a rendelkezésre álló módszerekről.

Kenyérgondok a sütőiparban

A kenyér nem egyszerűen egy étel a sok között. Alapvető élelmezési cikk, a kisgyerektől az aggastyán korig végigkíséri a földi életet. Hozzáférhetősége, tésztájának összetétele és legfőképpen az ára, mindig is gazdasági és politikai tényező volt. A közvélemény egy része még ma is azt gondolja, hogy „jár” az olcsó és jó kenyér, jóllehet a sütőipar is a piacon, a piacról akar megélni. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Malom- és Sütőipari Országos Osztálya májusi értekezletének fókuszában a sütőipari ágazat gondjai szerepeltek. Septe József országos osztályvezető, akit nemrég választottak újra a Magyar Pékszövetség elnökévé, a NAKlap kérdéseire válaszolt.

Nemrég voltam egy párizsi konferencián ahol a görög kollégától megtudtam, hogy náluk csak beszállítókkal szabad a multiknak dolgozniuk.

■ *A külföldi pékségekkel mi a baj?*

■ Ma, a körülbelül 1100 magyar cég mellett 4-600 albán és 30-40 horvát tulajdonú működik. Rendkívüli sikerük sajnos nem mindig a minőségnek köszönhető. Jellemző, hogy lazán kezelik a munkaügyi szabályokat, előfordul, hogy boltként, és nem sütőipari vállalkozóként váltanak engedélyt és a hátsó helyiségekben illegálisan sül a pékáru, sokszor nem a Magyar Élelmiszer Könyv szerinti receptek alapján. A magyar emberek megélhetését veszélyeztetik. De hogy konkrét példát mondjak: a munkaügyi központokban az albán nyelvtudást adják meg felvételi feltételként. Így tudják a „rokonokat” alkalmazni, miközben 2200 pék munkanélküli idehaza. Kérdezem újra: hol van itt a szabad verseny?

■ *Az országos osztály szerint mi lehet a megoldás?*

■ A NAK tagok javaslata, hogy a Kamara kezébe kerüljön a működési engedélyek kiadása. Ezzel nemcsak a tisztességes vállalkozók kerülnének helyzetbe, hanem a piac is arányos lehetne, egy területen például, ahol mondjuk négyen is éppen, hogy megélnék, ne nyisson egy ötödik is telephelyet. A Kamara feladata lenne az is, hogy koordinálja az iparágba irányuló támogatott források elosztását. Elsősorban a technikai és logisztikai fejlesztés, illetve a telephelyek és szakboltok innovációja területén kell sürgősen lépni. A Kamara abban is segíthet, hogy egy asztalhoz üljenek a gabonatermelők, a malmok és a sütőipar képviselői, hogy a termékpálya egésze a lehető legnagyobb biztonságban és jövedelmezőséggel működjön. A vásárlókat pedig meg kell győznünk arról, hogy hazai terméket vásároljon, mert finomabb, egészségesebb és magyar munkahelyeket tart fenn vele. A Magyar Pékszövetség tavaly vezette be a Magyar Pékáru Védjegyet. A szakboltok egy részében már kifüggesztettük a tanúsítványokat, hamarosan a teherautókon, zacskókon is megjelenik a védjegy.

■ *Önök kimondták és vallják: a sütőipar válságban van. A vásárló ugyanakkor azt tapasztalja, hogy nap, mint nap nyílnak kenyérboltok, a szupermarketekben pedig még az is olcsó zsemlet rakhat a kosarába, akinek kevés a pénze.*

■ Körülbelül sikerült is felsorolnia a válságot fenntartó tényezők fő körét, de nézzük először a tényeket. A sütőipar 2008 óta mélyebb gödörben van, mint más ágazatok. Egy-két százalékos haszonnal dolgozunk, de az is előfordul, hogy nincs profit egy-egy terméken. A tőkeszegénység miatt veszélybe kerültek a fejlesztések, a pékségek nem tudnak pályázatokon indulni, mert az önerőt sem képesek kitermelni. A magyar sütőipar csaknem 24 ezer embert foglalkoztat, de az üzletláncok piacpolitikája és a külföldi cégek térnyerése miatt évente 30-40 pékség zár be.

■ *A fogyasztó úgy gondolja, hogy szabad verseny, győzzön a jobb.*

■ Pont arról van szó, hogy nem egyenlőek az esélyek. A nagy üzletláncok „belső” pékségei például eleve versenyelőnyrel indulnak, és nem azért mert jobban gazdálkodnak. A kenyér stratégiai termék, ez csábítja be a vásárlót, más árucikkeken bőven bejön az esetleg itt elhagyott haszon. Ezzel mi nem tudunk lépést tartani.

Nagykőrösre kéne menni!

Ahol egyre sikeresebb az állatvásár

Az állat- és kirakodóvásárok régen hozzátartoztak a vidéki ember életéhez, minden mezőgazdasági régióknak megvoltak a saját piacai és vásárai. A megyeszékhelyeken és nagyobb városokban tartott Szent-György napi vásár, a legelőre hajtás idején, illetve a Szent Mihály napi, amikor a szaporulatot kínálták eladásra akár többnapos, valódi sátoros ünnepek voltak, ahová messzi tájakról is érkeztek. Nem tudni pontosan, hogy mikor kezdődött a hanyatlás, de manapság a régi állatvásárok zömének területét vagy benőtte a gaz, vagy időszakos távolkeleti bazárként élnek tovább. A búcsú forgatókönyve a településeken azonos. Először az évi három-négyből marad egy vagy kettő, majd a képviselőtestületek osztanak-szoroznak, és miután már a kapus bérére sem futja a helypénzekből, a bezárás mellett döntenek. Talán évszázados hagyomány szakad meg ezzel. Kivétel azért van. Ezek sorából is kiemelkedik Nagykőrös, ahol most már tíz állatvásárt rendeznek évente, nem csökkenő érdeklődés mellett.

A Pest megyei településre a híres keddi, pénteki és vasárnapi városi piacra is szép számmal jönnek, ahogy szokták mondani, mindent kapni itt, ami szem és szájnak ingere. Az országos állat- és kirakodóvásárok idején kisebb csak a forgalom, akkor a városba tartó járművek a határnál már nem mennek tovább. Már aki le tud parkolni. A hat hektáros árusító terület mellé ugyanis egy hasonló méretű parkoló alakul, csak éppen nem egy tömbben: árokparton, mezőszélen, tanyaudvarokon, egymás hegyén-hátán állnak a járművek.

Szerencsére ezen a májusi vasárnapon nem volt nagy sár. Ez könnyítette az árusok dolgát is, akik a személyautóik után kötött utánfutóikat mesterien kormányozták.

Varga Tibor, aki két bikával a „fedélzeten” Csemőből érkezett, általában fél hétkor már kint szokott lenni. A gazdák között az a szokás, hogy korán reggel végigmennek a marhavásárra kijelölt területen, hogy felmérjék az árakat, majd ehhez igazodnak. Most épen arra utaltak a jelek, hogy a két bikáért kért 310 ezer forint reális ár. Általában húsbikát keresnek az emberek, most ennek kilója 600 forint körül alakult, a tízheteseké 140-160 ezer forint volt. Mint általában, a tehének ára tág határok között mozgott, életkor, tőgyállapot szerint. Vargáké néhány tucat állatot nevelnek a tanyájukon, főleg ebből élnek, és ugyan törzsvevőik is vannak, a nagykőrösi és lajosmizsei piacokat nem szokták kihagyni. Arra a kérdésre, hogy miért nem inkább hirdetnek, mondjuk az interneten, arra az a válasz, hogy sok a sanda jelentkező, aki sokszor csak szimatolni megy ki a tanyára. Féltik a gazdaságot.

A marhák „birodalma” mellett, a sertések, kecskék és juhok számára fenntartott területen a malacok uralták a piacot. 13 és 25 ezer forint között kínálták darabjukat, és fogyogattak is. Pedig állítólag már lassan lecseng a szezon, aki télen vágni szeretne egy legalább másfél mázsás disznót, annak már Szent György napján ott kell hogy álljon az óljában a kismalac. Mindezt egy napszemüveges úr „nyilatkozta”, aki sem a nevét sem a lakhelyét nem árulta el, azt viszont igen, hogy a 23 ezerért kínált jószágok önköltsége 18 ezer forint. Igaz, hogy ebbe már a munkája bérét is bele kell érteni. A mostanában terjedő betegségektől, mint például a sertéspestis, viszont nem fél, mert kicsi az állomány, ezért szerinte kicsi a kockázat is. A rózsás színű vidám állatok tengerében különlegesség volt a mangalica malac, most egyedül *Tóth Andrea*, környékbeli állattartó hozott ilyen, és nem drágábban mint ahogy a más fajtákat kínálták. Tóthék alapvetően paprikával, paradicsommal foglalkoznak, de mangalicából is már 35 egyedre gyarapodott a konda. Gazdája szerint szerethetők, a betegségekkel szemben ellenállóak, könnyebben tartathatók a mangalicák, „cserébe” viszont nehezen híznak és csak hagyományos takarmánnyal élnek. Viszont a húsuk egyre népszerűbb, ezért keresik őket a piacon. Ez a kínálat, de mit gondolnak a vásárlók? A választ a Helvéciából érkezett *Réfi Ivánné* adta meg. Szerinte csak az hízlal ma már, aki úgymond „bele van szokva”, az is csak saját magának. Régen a falvakban, így Helvécián is, szinte minden háznál volt sertés. Ma alig mutatóban. A felvásárlások megszűntek, a fiatalok inkább a szupermarketekben vesznek „nagyüzemi” húst. Réfiné, aki egyébként gyümölcs- és paprikatermesztéssel foglalkozik, még maga sem döntötte el, hogy idén akar-e sertést nevelni.

A szárnyasoknál ezzel szemben pezseg az élet. Jérce 1500 Ft, liba 600-1000 Ft, az előnevelt kacscát 500 Ft-ért adják, de ettől fel és lefelé is jócskán találni aprójószágot. Az ára fajtától és életkortól függ. Az egyik, Gödöllő környékéről érkezett férfi karton dobozokba csomagolja a párhetes baromfit. A piacon testvérelével

együtt nagy területet „visznek”, szüleiktől vették át az ipart 40 év után. A naposcsibéket keltetőből veszik és otthon előnevelik. Sokfelé járnak vásárokra az országban, és azt tapasztalja család, hogy három-négyévente torpan meg kicsit a piac, és körülbelül 10 százalékot zsugorodik. Egyelőre bíznak a jövőben, B terv nem készül.

A lovak mustrája nemhiába került említésre az utolsó helyen. Évszázadokon át ez volt az állatvásárok legizgalmasabb és legnagyobb pénzforgalmat hozó attrakciója. A lesújtó nagykőrösi életkép az új, modern világot a legjobban jellemzi: a kijelölt karám csaknem üres, négy sarkában egy-két kanca és csődör árválgodik, alig néhány tucat ember gyűrűjében. Ennek részben az az oka, hogy szigorodtak a lóvásár feltételei, chip-et kaptak az állatok, kötelező a vérvétel, ráadásul ez utóbbiról kapott papír csak egy évig érvényes.

Mindezt *Czira Szabolcs*, Nagykőrös polgármestere mondta, aki igencsak tudja, mit beszél, hiszen korábban állatorvosként dolgozott. A városvezető a helyi vásárok történelmét is alaposan ismeri, szerinte a mostani országos állatvásárok sikere egy régmúltból indult pályáiv állomása.

Minden ott kezdődött, hogy I. Lipót 1697-ben egyszerre adott vásártartási jogot Nagykőrösnek, Ceglédnek és Kecskemétnek, mellyel évszázadokig tartó verseny kezdődött. Volt mire, hiszen ez a tanyás régió kedvezett az állattartásnak és a mezőgazdaságnak, a városok is az úgynevezett paraszt-polgár típusba sorolhatók. A mezőgazdasági szempontból kusza múlt a század harmadik harmadában, a háztáji miatt maradt talpon az állatvásárok, a vidéki ember, ha új házat vagy autót szeretett volna, másodállásban lett „árutermelő”.

Czira Szabolcs szerint ez a korszak lezárult, és erre a legjobb példa, hogy a sertés-tenyésztés ma már iparszerű és nemzetközi, jó harmadára le is csökkent az állomány. Az állatvásárok átalakultak, korábban például nem volt baromfi, és kibővültek a bazársorokkal. Ez utóbbi már nagyobb is talán az állatmustránál, de nem baj, mert hozzájárul az életben maradásához. A polgármester fontosnak tartja, hogy a kínai zseblámpa és alsónemű mellett sikerült megőrizni olyan hagyományos szakmák termékeinek is a vásárt, mint a fazekasok, kosárfonók, szíjgyártók, szücsök.

Nagykőrös mostanában kezdi el újra még jobban értékelni, hogy mit is jelent szá-

mára ez a vásár. A ceglédi, a kecskeméti már régen eltűnt, mint ahogy másik száz. Ide ugyanakkor messze földről, Csongrádból, Békésből, de Erdélyből is jönnek már, de szerb és orosz szót is lehet hallani. Például márciusban Romániából volt hatalmas az érdeklődés, az összes malacot megvették és elvitték. Míg más városokban azon törik a fejüket, hogy mi lehet a motorja településnek, a turizmus, a termálvíz vagy valami más, addig Nagykőrösnek megadatott a vásárvárosi hagyomány, ami nemhogy kopna, inkább fejlődik. Néhány éve még csak hét vásárnap volt egy évben, aztán lassan-lassan tettek hozzá mindig egyet-egyet, míg tíz nem lett, és csodák csodájára nem csökkent az érdeklődés. A polgármester tudja, hogy ez nagy lehetőség, ezért fejleszteni akarnak. Először is a parkolási gondokat kell sürgősen megoldani, több illemhelyre, kiépített sétaútra lenne szükség. A város szívesen pályázna a fejlesztésre, de nem nagyon találnak nekik való kiírást.

De vajon lesz-e hosszú távon is jövője a nagykőrösi piacnak? Czira Szabolcs bizakodó. Ha a korábbi méretekben nem is jön vissza a háztáji, mindig lesznek olyanok, akik otthon állatot fognak nevelni. Most például a környékre települt holland és német tanyagazdák jelentik a bővülést. Ezen kívül, ahogy mondani szokták, a világ is változik: azaz jöhet még olyan idő, amikor meg fogja érni a fáradtság. A polgármester szerint a nemzedékek felhalmozott tudása még nem veszett el, az eszközöket könnyen újra lehet pótolni, az ismeretek pedig ismét elsajátíthatók.

Jognak asztalánál

Sikeres a Kamara jogsegélyszolgálat

A NAK Jogsegélyszolgálat januárban kezdte meg működését, eddig 68 egyéni ügyvéd és ügyvédi iroda kapott megbízást erre a munkára. Ők 133 ügyben tudtak segíteni tagjainknak. A Kamara célja az volt, hogy nem csak kiemelkedő szakmai színvonalú szolgáltatást, hanem a lehető legkedvezőbb árakat is biztosítsa. A Jogsegélyszolgálat az elsőhónapok akadályait sikerrel vette, és ma már egy jól működő és olajozott gépezet áll a tagok szolgálatában.

Ebben kiemelkedő szerepük van a Kamara megyei szervezeteinek, amelyek a falugazdászokon és megyei igazgatósági munkatársakon keresztül végzik az ügynevezett igénybevételi űrlapok kitöltését, a kérdések és tagok „szűrését”. Sokszor felmerült már, hogy mi szükség is van ezen űrlapokra. Egyrészt fontosnak érezzük, hogy a kamarai tagok jogi problémáiról egy átfogó képet kapjunk, s adott esetben ebből levont tapasztalatait a Kamara beépítse jogszabály előkészítési, véleményezési, érdekvédelemértékesítési munkájába. Az űrlapok bevezetését indokolta továbbá az is, hogy ehhez az ingyenes szolgáltatáshoz valóban csak kamarai tagok juthassanak, és a Jogsegélyszolgálatot ellátó ügyvédeket kamarai álarc mögé bújva más, harmadik személyek ne terheljék.

A Jogsegélyszolgálat elsősorban szóbeli tanácsadással foglalkozik, az eljáró ügyvéd tájékoztatja a NAK tagot a hatályos jogszabályi rendelkezésekről, a nyitva álló jogérvényesítési módokról, és a jogérvényesítés lehetséges fórumairól. A jogosult NAK tagok olyan jellegű jogi segítséget vehetnek térítésmentesen igénybe, amelyhez nem szükséges a képviseleti megbízás, sem írásbeli szakvélemény kérése, továbbá nem okiratszerkesztésre irányul.

Ha egy NAK tag például termőföldjének eladásáról dönt, az ingyenes Jogsegélyszolgálat keretében az ügyvéd szóban tájékoztatja az elővásárlásra jogosultak köréről,

a közlés módjáról, határidejéről és költségeiről, továbbá az adásvételi szerződés tartalmi elemeiről és érvényességi feltételeiről. Egy másik esetben, ha egy NAK tag jogvitába keveredik a szomszédjával, mert az rendszeresen átjár a földjeire és azokban kárt tesz, az ügyvéd szóban tájékoztatja a gazdát, hogy a problémája a birtokvédelem illetve birtokvita kérdéskörébe tartozik, birtokvédelem ill. meg és birtokvédelmi eljárás keretében kérheti, hogy a szomszédot a jövőben tiltsák el a jogszerűtlen magatartástól. Tájékoztatja, hogy a birtokvédelmi eljárást a helyi jegyzőnél kell megindítani, továbbá tájékoztatást ad az eljárási határidőkről és költségekről.

Nem tartozik a Jogsegélyszolgálat körébe okiratszerkesztési, beadvány-szerkesztési vagy képviseleti jogi feladat ellátása és a nem tagsági viszonyt megalapozó tevékenységeivel összefüggő, például büntetőjogi, családjogi ügyek. A Jogsegélyszolgálat körébe nem tartozó feladatok elvégzéséről a feleknek külön kell megállapodniuk, a Kamara ebben már nem vesz részt. Amennyiben azonban a NAK tag és az ügyvéd egymással megállapodnak, úgy az ügyvéd a pályázatában vállalt óradíjas ügycsoportoknál csak a pályázatban megjelölt óradíjakat számíthatja fel, kevesebbet igen, de többet semmi esetre sem.

A Jogsegélyszolgálat igénybevitelére vonatkozó űrlap a Kamara weboldalán (www.nak.hu), a megyei szervezetek irodájában, az ügyfélszolgálaton illetve a falugazdászoknál érhető el, és kitöltve ugyanide kell visszajuttatni. A Kamara illetékes munkatársa előzetesen megvizsgálja, hogy a tartalmi, formai és a jogosultsági követelményeknek megfelel-e, és amennyiben az ingyenes Jogsegélyszolgálat igénybevitelére indokolt, akkor rendelkezésére bocsátja a legközelebbi Jogsegélyszolgálatot ellátó ügyvéd vagy ügyvédi iroda elérhetőségét.

DR. BERNÁTH ÁGNES

A kormányhivatalok munkatársai ellenőrzik az őstermelőket

A piacokon, vásárokon, mozgó- illetve útszéli standokon árusítók mellett a saját ingatlanon zöldséget és gyümölcsöt kínálókat is ellenőrzi a hatóság.

A közelmúltban módosult kormányrendelet több jogot biztosít az ellenőröknek. A cél az, hogy sokkal kevesebb legyen a visszaélés, és a „valódi” őstermelők jussanak több jövedelemhez, és a vásárlók bizalma is erősödjön.

Az ellenőrzés kiterjed a mezőgazdasági őstermelő dokumentumainak és az általa kínált áru származásának vizsgálatára. Szabálytalanság esetén az eljáró hatóság munkatársai jogosultak az igazolványt visszatartani, ha az abban feltüntetett termékek köre eltér a

valóságban árusítottól. Az igazolvány visszavonásra is kerülhet, ha a piaci szemle során kiderül, hogy a felkínált mennyiség nem felel meg az adatnyilvántartó lapon megjelenítettnek, illetve nem egyezik a termelő gazdaságára vonatkozó termelési lehetőséggel.

További felvilágosítást a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei szervezeteinek munkatársai adnak.

Segítette az ÁFA-csökkentés a sertés termékpálya szereplőit

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara élelmiszeripari referensei és falugazdászai 300 vágóhíd és húsfeldolgozó, 170 sertésenyésztő és hizlaló, valamint 40 nagykereskedő első negyedéves tapasztalatait és várakozásait gyűjtötték össze. A kérdőívek alapján, a válaszadók több mint négyötödének pozitív a véleménye az élő- és félsertés ÁFA kulcsának csökkentéséről.

A sertésenyésztők és sertésstartók közel egyötöde látta úgy, hogy januártól már jobban megéri hazai tenyésztőtől malacot vásárolni. Az év elején növekedett a kereslet a feldolgozók, vágóhidak részéről is és új vevők jelentkeztek. A feldolgozók 70%-a már tapasztalta, vagy arra számít, hogy a jövőben jobban megéri hazai élő sertés, vagy lehűzött félsertés alapanyagot vásárolni, mint külföldit. Nőtt az eladás a kereskedők, a hús- és hentesüzletek, üzletláncok irányába, sőt, a fogyasztók egy szűk csoportja is érdeklődött a félsertés, mint olcsó termék iránt. Sajnos, az afrikai sertéspestis, az orosz export tilalom és növekvő importnyomás miatt, a kezdeti fellendülés március végére megtorpant. Ami pedig a piac tisztulását illeti, a várakozásoknak megfelelően, a feketegazdaságban érdekeltek egy része, a rendelet életbe lépése után szinte azonnal, a darabolt húsok piacára tette át tevékenységét. Ezzel együtt a megkérdezettek leg-

nagyobb hányada a magyar sertéshús piaci pozíciójának javulását várja az intézkedéstől.

Üröm az örömben, hogy miután január 1-jét követően minden sertésenyésztő ÁFA visszaigénylő lett, a NAV pedig a kötelező, sok esetben bonyolult vizsgálatot követően, leghamarabb is 75 napos határidővel gondoskodik az ÁFA visszaütalásáról. A sertésenyésztők és -tartók jelentős része jelezte, hogy ez komoly likviditási problémát jelent számukra. A termelők kevesebb mint egyötöde rendelkezik elegendő önerővel ahhoz, hogy megelőlegesse ezt a fajta a „kintlévőséget”, a többieknek külső segítségre van szükségük. Forgóeszköz-hitelt kell felvenniük vagy hosszabb fizetési határidőt kérnek a beszállítóktól, illetve a vágóhidaktól hamarabb várják az áru ellenértékét.

Az ÁFA-csökkentés adózási és költségvetési hatásait a rendelkezésre álló első negyedéves adatokból még nem lehet egyértelműen megállapítani. Kedvező jelnek tekinthető ugyanakkor, hogy az adóhatóság által követett „határon túli értékesítés”, azaz a kivitel, illetve a „közösségen belüli beszerzés” adatsorok változása azt jelzi, hogy csökkent a csupán „papíron” utaztatott élő- és félsertések mennyisége.

A kamarai kérdőíveket kitöltők egy része határozottan azt várja, hogy az ágazat versenyképessége javulni fog, ám a többség szerint ez nem elég. Úgy vélik, hogy a termékpálya további szintjeire is ki kell terjeszteni az ÁFA-csökkentést, illetve a versenyképességet rontó más tényezők, mint például a technológiai elmaradottság vagy a túlzott adminisztrációs teher felszámolása is szükséges.

A felmérés adataiból, a Kamara szakértői úgy látják, hogy a rendeletet ki kellene terjeszteni a teljes termékpályára. Ez orvosolná a likviditási problémákat és a teljes sertéspiac is kifehéredne. Míg ez megtörténik, célszerű lenne, ha a NAV rövidített eljárással vizsgálná meg a visszaigénylés jogosságát, és gondoskodna az ÁFA gyorsított visszautalásáról.

A vizsgálat legfontosabb eredménye, hogy már kezdeti, viszonylag szűk körű tapasztalatok is azt támasztják alá, hogy az ÁFA csökkentésének pozitív hatása van egy-egy ágazat versenyképességére. Ezért indokolt lehet az élelmiszergazdaság más területein is – ahogyan az ország költségvetésének helyzete megengedi - jelentősen csökkenteni az ÁFA kulcsokat, ez sok esetben, egy-egy ágazat túlélését is jelentheti.

Érvényes június 30-ig: Elavulnak a régi marhaútlevelek

Januártól a hatályban lévő 1926-1927 Belföldi Marhalevél – Igazolólapot és az 1928 Szarvasmarha útlevélet felváltotta egy összevont, új típusú „Marhalevél”, amely a Magyarországon regisztrált illetve importált szarvasmarhák mozgását, tartóváltását kíséri nyomon. A forgalomban lévő 1926-1927 Belföldi Marhalevelekkel és Igazolólappal továbbra is lehet jelenteni állatmozgásokat és kikerültetéseket, de a régi típusú útlevél exportra csak június végéig használható.

Nemzedékváltás a mezőgazdaságban

NAK felkészítő a „fiatal gazda” jogcímre

Európában a következő tíz évben mintegy 4,5 millió nyugdíjba vonuló mezőgazdasági termelő utánpótlását kell megoldani, és Magyarországon is egyre sürgetőbb ez a kérdés. Itthon a rendszerváltás idején, 40-50 évesen gazdaságot alapító földtulajdonosok mára elérték vagy meg is haladták a nyugdíjkorhatárt. A gazdálkodók kétharmada 55 évnél idősebb, minden harmadik gazdálkodó 65 éven felüli.

A piacra termelők esetében kedvezőbb a helyzet, de körükben is jóval több az agráriumot elhagyni készülő idős, mint a belépő fiatal. A tendenciát tekintve is kedvezőtlen a kép, mert inkább a fiatal mezőgazdászok váltanak szakmát: 2000-ben egy 35 év alatti gazdálkodóra három 65 éven felüli jutott, 2010-ben több mint négy.

Az AKI 2009-ben végzett felmérése szerint a nemzedékváltás problémái gazdálkodási formánként és tulajdonosi érdekeltség szerint eltérően jelentkeznek. Míg az egyéni gazdaságok esetében a következő generáció tudatos felkészítése általában a családon belül megtörténik, addig a társas gazdaságokban az utódok nehezebben vállalják a gazdaság vezetésével együtt járó feladatokat, emiatt gyakran külső vezető kerül az üzem élére. Az is gyakori, hogy a leköszönő gazdaságvezetők továbbra is tulajdonosok maradnak, vagy az irányításban kívánnak részt venni, miközben az utódok a tulajdonosi és irányítási funkciót egyszerre szeretnék megkapni.

A KSH és az AGRYA közös, 2013-as felmérése szerint a fiatal gazdálkodók körében jelenleg a földhöz jutás jelenti a legnagyobb problémát, illetve az, hogy az első éveken kevesebb az elérhető jövedelem. Erős az igény a kedvezményes hitelek és támogatások iránt. A megkérdezettek 85%-a még a nehézségek ellenére is fejlesztési beruházásokat tervez, kétharmaduk pedig alternatív jövedelemszerző tevékenységben gondolkodik.

Az Nemzeti Vidékstratégia forráskeretét jelentő ÚMVP Darányi Ignác Terv a fiatal gazdák induló támogatásával ösztönözi a fiatalokat. A 18 és 40 év közötti, szakirányú képesítésű gazdálkodásba kezdők juthatnak 20–40 ezer eurónak megfelelő forintössze-gű, vissza nem térítendő forráshoz. A támogatás teljes összege tetszőleges célra fordítható. A 2007-2013 közötti időszakban mintegy 3300 gazdálkodó pályázott sikeresen. 2014-ben immár negyedszer is sor került a jogcím meghirdetésére május 1. és 15. között, 4,5 milliárd forintos keretösszeggel.

Annak érdekében, hogy minél több lehetséges kérelmező megismerhesse a támogatás feltételeit, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Bács Agrárház Nonprofit Közhasznú Kft-je áprilisban több helyszínen tartott tájékoztatót: Kecskeméten, Debrecenben, Veszprémben, illetve Pécsen. Az utolsó, ötödik állomáson, Demjénben, az Egri Korona Borházban már több mint száz potenciális fiatal gazda illetve pályázatiíró hallgatta az előadókat. A Kamara előadásainak segítségével összesen közel négyszázan készülhettek fel a meghirdetett „fiatal gazda” támogatás minél biztosabb elnyerésére.

Az előadásokon először Székely Erika, a NAK szakértője ismertette a korstruktúra alakulását és javításának jelentőségeit a mezőgazdaságban, a nemzetközi összehasonlítások tükrében. A fiatal gazdák a 2014-2020 közötti programidőszakban várható támogatási lehetőségeiről elmondta, hogy az I. és a II. pillérben egyaránt hangsúlyos a fiatal gazdálkodók külön támogatása, a vidékfejlesztési pillérben pedig egyenesen egy teljes alprogram gondoskodik erről. Vágner Ákos, a NAK Heves megyei igazgatója, illetve Kovács Attila, NAK projekt koordinátor a „fiatal gazda” rendelet egyes pontjait ismertette, illetve a pályázat beadásához kapcsolódó gyakorlati kérdéseket vette sorra. A résztvevők folyamatosan kérdezték az előadókat, jellemzően a rendezvények zárása után is folytatódott a párbeszéd.

A Kamara hivatása, hogy segítse az agrárium fejlődését, a vidéken élők boldogulását. Ehhez szükséges az is, hogy a küszöbön lévő nemzedékváltás zökkenők nélkül valósuljon meg és a fiatalok számára is vonzó legyen a mezőgazdasági pálya.

Csávázott vetőmag és környezetvédelem

A NAK és a Vetőmag Szövetség közös programja

Csávázással a hagyományos permetezéshez vagy a talaj sorkezeléséhez képest, nagymértékben csökkenthető a felhasznált növényvédőszer mennyisége, így a környezeti terhelés. A hatóanyagok fejlődésével együtt fejlődtek a különböző csávázószer formulációk, eljárások is. Egyik fontos - ha nem a legfontosabb - mozgatórugója a fejlesztéseknek a fokozódó környezetvédelmi és egészségvédelmi elvárásoknak való megfelelés.

A vetőmagipar a csávázás során maximális gondossággal jár el, de egyes vetőgép típusokban a csávázott vetőmagok egymáshoz dörzsölődése így is porleválást okozhat, amely a vetés során a szabadba juthat. A felhasznált csávázó szer hatóanyagától (inszekticid, fungicid) függetlenül, ma már minden növénytermesztő számára jogszabályi kötelezettség a pneumatikus szívólevegős vetőgépek esetében ezt a port, megfelelő csővezetékkel, az úgynevezett deflektorral a talaj felszínére vagy a barázdába levezetni. Ezt a kötelezettséget a növényvédelmi szakhatóság folyamatosan ellenőrzi!

Iparági felmérések azonban azt mutatják, hogy a hazai szívó levegős elven mű-

ködő vetőgépállomány kb. 70%-a nincsen felszerelve deflektorral. A helyzet javítása érdekében, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara és a Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanács együttműködésével, a Bayer és Syngenta növényvédőszer gyártó cégek anyagi támogatásával, közös programot indít. A program elsődleges célja, hogy szakmai és anyagi segítséget nyújtson a gazdák számára vetőgépeik deflektorral történő ellátására.

A kérdőíveket a Kamara honlapján található, <http://www.nak.hu/hu/mezogazdasag/2215-deflektor> című linkre kattintva lehet kitölteni és elküldeni.

81. Újvidéki Nemzetközi Mezőgazdasági Kiállítás

Május 20. és 26. között rendezték meg a nagy hagyományokkal büszkélkedő, regionális szinten is jelentős Újvidéki Nemzetközi Mezőgazdasági Kiállítást és Vásárt, amelyen megközelítőleg 60 ország 1500 kiállítója vett részt.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara önálló standdal volt jelen az eseményen, ahol 20 hazai élelmiszer feldolgozó cégnek tudott ingyenes megjelenését biztosítani. A cégek és termékek kijutását szervezte a tagoknak nyújtott szolgáltatásként az élelmiszeripari referenci hálózatán keresztül. A Kamara részt vett a kiállítás területén megrendezett délvidéki szakmai konferencián is. A határokon átívelő gazdaságfejlesztési koncepciók, valamint az élelmiszeripar stratégiai témák szerepe kiemelt fontosságú volt az eszmecsere során. Előadóink ismertették a Kamara működési területeit, különös figyelmet fordítva a kapcsolódási pontok felkutatására.

A kiállítók között a világ legjelentősebb gazdasági szereplői is képviseltették magukat. Számos olyan innovációt és gépet láthattak az érdeklődők, amelyeket először az újvidéki vásáron mutattak be.

A biogazdálkodás szélesebb körben való megismertetésére a szervezők különös hangsúlyt fektettek. A szakmai programok mellett családi nap és gasztronómiai bemutatók is hozzájárultak a mezőgazdaság szélesebb körben való népszerűsítéséhez. A következő években különösen figyelnek a beszállítói lehetőségekre, amelyek a magyar élelmiszer feldolgozó cégek számára nyílnak Szerbiában. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara további lehetőségek és kapcsolódási pontok feltárását szorgalmazza a térségben.

A minőség felé mozdítanak a sertéstartást

Március végén vezették be a Kiváló Minőségű Sertéshús védjegyet, amely minőségi garanciát jelent a vásárlók számára. A tanúsítási rendszer célja a sertéshús termékek népszerűsítése mellett az is, hogy az átlagon felüli minőségű, hazai hízóból készült termékek választására ösztökélje a polgárokat, valamint hogy növelje a magas élvezeti értékű termékek fogyasztását. Közben az Agrárgazdasági Kutatóintézet felügyeletével megkezdte működését a sertésinformációs rendszer is.

Május végén már tucatnyi vállalkozás – köztük termelők, húsfeldolgozók és forgalmazók – szerzett jogot a március végén bevezetett Kiváló Minőségű Sertéshús (KMS) védjegy használatára. Menczel Lászlóné, a terméktanúsítást kiadó Vágóállat és Hús Szakmaközi Szervezet és Terméktanács-tól (VHT) titkára lapunknak arról számolt be, hogy már több multinacionális kiskereskedelmi láncsal is folyamatban vannak a tárgyalások, s így rövidesen ezek is bekapcsolódhatnak a védjeggyel ellátott termékek értékesítésébe. Mint mondta, ezzel egy időben az eddigi szakmai marketing mellett, elindíthatják a védjegyet a vásárlók körében is népszerűsítő kommunikációs kampányt.

A tanúsítási rendszert a Vidékfejlesztési Minisztérium megbízásából a VHT vezette be, s a továbbiakban a terméktanács feladata lesz annak működtetése, felügyelete és ellenőrzése. Használatát pályázat útján nyerhetik el sertéshizláló vállalkozások, östermelők, vágóhidak, daraboló és feldolgozó üzemek csakúgy, mint a kereskedelmi és vendéglátóipari egységek.

A kitüntetett jelzést viselő áru esetén garantált, hogy a sertés Magyarországon született, kizárólag génmódosítás mentes gabonán nevelkedett, valamint a húsa meghatározott márványozottsággal és sajátos, különleges ízzel és illatvilággal rendelkezik. Előírás továbbá, hogy a nem növényi eredetű összetevők aránya a takarmányban nem lehet nagyobb öt százaléknál.

A KMS védjegy, amelyet kizárólag magyar vállalkozások nyerhetnek el, s egy átfogó terméktanúsítási rendszert takar, a teljes sertés termékpályát lefedi. A tanúsítás során az auditorok szigorúan ellenőrzik a sertéshús előállításának minden fázisát. A tanúsító szervezet nem egy kiragadott piaci szereplőt vagy annak egy termékét vizsgálja a termékpálya adott pontján, hanem a termékpálya minden szintjén, a hizlaldától egészen a fogyasztók asztaláig ellenőrzik a minősítési kritériumoknak való megfelelést. A tanúsítás garantálja a termékek minőségét és az előállítás élelmiszer-biztonsági, nyomonkövethetőségi, állatjóléti, takarmányozási, higiéniai és termelés technológiai feltételeit. A védjegy tehát minőségi garanciát jelent a fogyasztó számára. Célja a minőségi sertéshús termékek népszerűsítése mellett az is, hogy az átlagon felüli hazai sertéshús termékek irányába orientálja a polgárokat, valamint hogy növelje a magas élvezeti értékű termékek fogyasztását.

A sertéstartók munkáját segíti az Agrárgazdasági Kutatóintézet által a közelmúltban elindított sertésinformációs rendszer is. A <https://sertesinfo.aki.gov.hu> címen elérhető honlap tartalmaz egy, a termelői és a piaci döntéseket elősegítő, az ágazat szereplői által szabadon elérhető, folyamatosan frissülő, tematikailag

egységes rendszerbe foglalt információs adatbázist. A piaci folyamatok átláthatósága érdekében lehetővé teszi a piaci szereplők számára a tájékozódást az ágazatot érintő legfrissebb hírek, adatok és információk alapján. A kutatóintézet reményei szerint az internetes felület segítséget nyújthat az ágazat szereplőinek a lényegi döntések meghozatalában.

Feldman Zsolt, a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkára kérdésünkre elmondta, hogy a védjegy és a sertésinformációs rendszer bevezetése a sertésstratégia része. A minőségi váltás érdekében – tette hozzá – a tárca már tavaly többletpénzt csoportosított át a sertéshús-feldolgozók technológiai beruházásainak támogatására. Így a fejlesztésekre rendelkezésre álló uniós forrásokon felül összesen 716 millió forintot fizettek ki erre a célra. Mint mondta, az ágazat szempontjából meghatározó jelentőségű volt, hogy az év elején 27-ről 5 százalékra csökkent az élő- és a félsertés általános forgalmi adója. Az intézkedéssel kapcsolatos piaci visszajelzésekre hivatkozva kijelentette: nőtt a kereslet a hazai hízósertés iránt, és csökkent az élőállat-import.

Nagy diplomáciai sikernek nevezte emellett, hogy a tárca erőfeszítéseinek köszönhetően az Európai Bizottság engedélyezte Magyarországnak a sertés-állatjóléti támogatás fenntartását 2018 december végéig. A kormány ennek mértékét az idén jelentősen, 8,5 milliárd forintra emelte. Ez lehetővé teszi, hogy száz százalékban kielégíthessék azoknak az igényét, akik támogatásért folyamodnak. A vidékfejlesztési tárca növelte azokat a forrásokat is, amelyek állatbetegségek megelőzésére és leküzdésére állnak rendelkezésre. A 2010-ben 4,5 milliárd forintos kerethez képest – amelyből a sertésszektor hárommilliárd forinttal részesedett –, idén 7,5 milliárd forint áll rendelkezésre, ebből mintegy 5,5 milliárd forintot használhat fel a sertéságazat. Emellett az állati tetem ártalmatlanítására elérhető pénzügyi keretet is háromszorosára, hárommilliárd forintra emelték.

A stratégia részeként ugyancsak március végén adta át Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter a herceghalmi sertés teljesítményvizsgáló állomást.

Az elmúlt két évtizedben tíz millióról három millió eggyedre esett vissza a sertésállomány, Magyarország nettó kiviteli pozíciója megszűnt. A behozatalból származó termékek aránya nőtt, jelenleg évente 220 ezer tonnának megfelelő mennyiséget szerzünk be külföldről, míg majdnem ugyanennyit, 230 ezer tonnát viszünk ki más országokba. Nem csak a sertésállomány, de a fogyasztás is jelentősen, több mint 30 százalékkal csökkent. Évente már csak 250 ezer tonna sertéshúst fogyasztunk, ez fejenként mindössze 25 kilogrammot jelent. A sertésstratégia és az abban foglalt lépések megvalósítása ezen a helyzeten kíván változtatni, azzal a céllal, hogy 2020-ig hazánkban hatmillióra emelkedjen a sertéslétszám.

Mórahalmi paprika, Vass Antal módra

„Könnyű a dolga a fóliásnak. Telepakolja a kocsija csomagtartóját paprikával, paradicsommal Szeged határában, eladja a Balatonnál a zöldségesnek, és akár két hétig is nyaralhat a bevételből a tó partján.”

Ilyen és ehhez nagyon hasonló, irigykedős mondatok gyakorta elhangoztak a szegedi járásban a nyolcvanas években. A fólia alatt primőrt termelő gazdaember a flaszteren kószáló városi számára a gyors meggazdagodás szimbóluma lett, és még ma is nagyon sokan hiszik azt, hogy aki fóliázással, üvegházi termesztéssel keresi a forintokat, csak pénzt szüretelni jár be a gazdaságába.

Hogy ez mennyire nem így van, arról meggyőződhettem a Csongrád megyei Mórahalmon, amikor Vass Antal mintaszerűen vezetett gazdaságában beszélgettem a hazai zöldségtermesztés helyzetéről.

- Egész életemben a mezőgazdasághoz kötődtem. Mórahalmi születésűként Csongrádon végeztem el a szakmunkásképzőt gépészeti szakon. Később dolgoztam a szülőfalum szakszövetkezetében traktorosként, gépkocsivezetőként, de ha kellett, kombájnrá is ültem - beszélt a kezdetekről Vass Antal.

Elmondta: amikor a 80-as években már látszott, hogy a jövő útja az egyéni gazdálkodás lesz, házának kertjében állította fel az első fólia-sátrát. Később vettek egy tanyát 10 hold földdel Mórahalom és Zákányszék határában, ahol szabadföldi termesztéssel foglalkoztak - fűszerpaprikát, paradicsomot, burgonyát is kínáltak a vásárlóknak.

- A megtermelt hasznot az évek során mindig a gazdaság fejlesztésbe forgattuk vissza, éltünk a pályázati lehetőségekkel is, így egyre nagyobb területet műveltünk meg. Idővel kiderült, hogy a legjobban jövedelmező a fóliás és az üvegházi termesztés, ezért erre koncentráltuk az erőnket, és ma már egy telephelyen 5 ezer négyzetméteres üvegház és 3 ezer négyzetméteres területen fólia alatt terem a paprika, mert csak azzal foglalkozunk - mondta el házigazdám, miközben körülöttünk hárman-négyen dolgoztak, egyikük egy számítógép monitorját figyelte.

- Kezdetben csupán a családom tagjaival végeztük a munkát, mellettem szorgoskodott a feleségem és a két lányom is. Ma már négy állandó dolgozó segít be és van szaktanácsadóm is, mint ahogy mindig is volt. Azt vallom, meg kell hallgatni az okosabb szavát, egy tapasztalt, nálam képzetesebb agrármérnök csakis jót tehet a gazdaságnak. Magas szintű szakértelem nélkül ma már nem lehet boldogulni a világban.

Ez hát Vass úr szerint a siker egyik titka. De mi lehet a többi? - fordultam hozzá kérdéssel.

- A növénytermesztés szeretete, a legkorszerűbb technológiák alkalmazása, a folyamatos odafigyelés nélkül nem lehet sikereket elérni. Nézze, én mióta a családi gazdaságot vezetem, egyszer sem voltam nyaralni. Minden napomat itt és a piacon töltöm, a paprika nem ismeri a hérvégét, akkor is gondozni kell. A kikapcsolódást az jelenti számomra, amikor többed magammal felkerekedünk, és elmegyünk Erdélybe a csíksomlyói búcsúba. Akkor négy-öt napot pihenek, feltöltődöm, és folytatom a munkát. Ez nem panasz, hanem a munkarend - mosolyodott el Vass Antal, de érződött ezen a mosolyon, hogy nem teljesen felhőtlen.

- Örömmel végzem én a feladatomat, de ebbe az örömbé azért elég sok keserűség is vegyül. Kezdeném talán azzal, hogy 2003-ban 39 forint volt egy köbméter gáz ára, míg ma 140 forint. Közben a paprikáért jó ha húsz-harminc százalékkal kapok többet. De nem csak az energia ára nőtt meg. A növényvédőszer, a műtrágya, a fólia, a termeléshez szükséges gépek, kellékek is mind több pénzt húznak ki a zsebből, így

aztán a haszon egyre kisebb lett. Ma már ott tartunk, és persze nemcsak én, hanem mindazok, akik fóliás, üvegházas növénytermesztéssel foglalkoznak, hogy azt figyeljük, mikor fordul át a haszon veszteségbe. Éppen ezért le is állítottam a gázkazanjaimat, és most szénrel fűtünk.

Vass Antal szavaiból az is kiderült, hogy az értékesítéssel is gondok vannak. Egészen elképesztőnek tartja, hogy még májusban is az import paprikával kell árversenyt folytatni.

Hogy akkor miért öl annyi munkát a termelésbe a Vass család?

- Mert egyrészt valamiből meg kell élnünk, másrészt szeretjük, amit csinálunk, és nem hagyhatjuk veszendőbe menni mindazt, amit kemény munkával megépítettünk - vezetett körbe a gazda az üvegházban, és büszkén mutatta a paprikákat. Mondhatom: joggal lehet büszke, hiszen ilyen csodás termést talán még soha nem láttam, pedig szegediként azért már bebújtam néhány fóliasátor alá a környező településeken.

- És persze reménykedünk is, hogy a magyar gazdaság végre talpra áll, hiszen ennek jeleit azért már lehet tapasztalni. A mostanában hirdetett 2,5 százalékos növekedési hitel például nagy lehetőség azoknak, akik bővíteni akarják gazdaságukat. Az ipari rezsicsökkentés, amiről a miniszterelnök úr beszélt, és amit célként, következő lépésként tűzött ki a kormány, szintén hatalmas segítség lenne, hiszen ha csak tíz százalékkal kevesebbet kellene fizetnünk az energiáért, már több maradna a zsebben és több jutna korszerűsítésre, fejlesztésre is.

Majd szóba került az export ügye is.

- Remélem, egyszer végre sikerül úgy összehangolni a külföldi keresletet, a hazai kínálatot, a kereskedelmet és a termelést, hogy a magyar zöldség az eddiginél jóval nagyobb méretekben megjelenjen a más országok piacain is, hiszen a minőség, mint maga is láthatta, kiváló. Ez mindannyiunk érdeke, és hiszem, hogy ha már a felismerésig eljutottunk, nem marad el a megvalósítás sem - mondta Vass Antal, aki most Szeged nagybani piacán értékesíti áruját. Ez persze nem jelenti azt, hogy csak a Tisza partján élők élvezhetik a nála termesztett paprika finom ízét, ugyanis erről a nagybaniról az ország számos nagyvárosába viszik tovább a Vass-féle paprikát a nagykereskedők.

Akár százezres nagyságrendű adócsökkentés

A szociális hozzájárulási adó kedvezményei

Az adóterhek csökkentése érdekében a szociális hozzájárulási adóból többféle jogcímen érvényesíthető jelentős mértékű kedvezmény, mely a munkáltatóknak éves szinten akár milliós adómegetakarítást is eredményezhet! Az adócsökkentő lehetőségek közül a leggyakoribb kedvezményre jogosító esetek fontosabb feltételeit tekintjük át.

Kikre vonatkozik a szociális hozzájárulási adófizetési kötelezettség?

A legtöbb esetben a szociális hozzájárulási adófizetési kötelezettség alapja a levonásokkal és közterhekkel nem csökkentett –bruttó– munkabér 27%-a, ezt az adót a munkáltatónak kell megfizetnie.

Kedvezmények szakképzettséget nem igénylő munkakörben foglalkoztatottak után

Ha a munkáltató a munkavállalót szakképesítést nem igénylő munkakörben foglalkoztatja, a munkáltató a közterhekkel és levonásokkal nem csökkentett munkabér után 14,5% adókedvezményt érvényesíthet, tehát a 27%-os szociális hozzájárulási adó helyett csak 12,5%-ot kell megfizetnie.

Mely munkakörök nem igényelnek szakképzettséget?

A kedvezményre jogosító munkakörök a Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszeréről szóló, 2012. január 1-jén hatályos KSH közlemény (FEOR-08) 9. főcsoportjában vannak tételesen felsorolva.

A mezőgazdasági területen foglalkoztatotknál az említett FEOR-08 Rend-

FEOR-kód 9331-00	Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású
Rövid leírás	Szakképzettséget nem igénylő, egyszerű vagy idényjellegű mezőgazdasági munkákat végez.
Jellemző tevékenységek	a megbízó utasításait követi elveti a növényeket palántát gondoz a haszonnövényeket kapálja, gyomlálja elvégzi a kézi permetezést, trágyázást kötözi a növényeket rendszeresen locsolja a növényeket közreműködik a termés kézi betakarításában mossa, tisztítja a zöldséget, gyümölcsöt kötözi, csomózza, dobozolja, szállításra alkalmassá teszi a növényeket felpakolja a járműre a ládákat, zsákokat megtisztítja, karbantartja a kézi szerszámokat az állattenyésztő telepek környezetét tisztán tartja, általános tanyatarakítást végez őrzi az istállókat, terményeket, földeket

Forrás: Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszeréről szóló, 2012. január 1-jén hatályos KSH közlemény (FEOR-08)

szerben nevesített „Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású” munkakörben foglalkoztatottak után jogosult a munkáltató a 14,5%-os adókedvezményre.

Az „Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású” munkakör részletes jellemzői:

Milyen feltételei vannak még a kedvezmény igénybevételének?

Fontos megjegyezni, hogy ez a kedvezmény az összes szakképzettséget nem igénylő munkakörben foglalkoztatott után havonta és személyenként 100 ezer forint bruttó bérig vehető igénybe.

Ez a feltétel a gyakorlatban azt jelenti, ha a munkavállaló havi bruttó bére 120 ezer forint, abban az esetben a 100 ezer forint bér után a 12,5 % kedvezményes szociális hozzájárulási adó fizetendő, és csak a fennmaradó 20 ezer forint után kell megfizetni a 27% szociális hozzájárulási adót.

Részmunkaidős foglalkoztatás esetén a 100 ezer forintos bérhatárt arányosítani kell, tehát napi 4 órás foglalkoztatás után 50 ezer forint után érvényesíthető a kedvezmény.

A kedvezmény igénybevételének további feltétele, hogy a munkavállaló a munkáltatónál teljes hónapban és kizárólag szakképzettséget nem igénylő munkakörben legyen foglalkoztatva.

Visszamenőleg is érvényesíthető a kedvezmény?

Igen, ha esetleg korábban a munkáltató még nem érvényesítette az adókedvezményt, az a törvényes feltételek fennállása esetén önrevízióval akár utólag is érvényesíthető.

Érdemes élni ezzel a lehetőséggel, mert ez a kedvezmény évente már munkavállalónként is akár százezer forint adómegetakarítást eredményez.

Termelékenységért és fenntarthatóságért

Az Európai Innovációs Partnerség (EIP) egy újfajta megközelítés az uniós kutatásban és innovációs politikában, amely a társadalmi előnyökre és a kapcsolódó ágazatok és piacok modernizációjára fókuszál, együttműködésre készítve az érintett szereplőket uniós, nemzeti és regionális szinten egyaránt. Legfontosabb célja, hogy az élvonalbeli kutatás és technológia eredményei hamarabb kerüljenek át a gyakorlatba.

A program célja az is, hogy a gyakorlat rendszeresen jelezze vissza tapasztalatait a tudomány felé. A partnerség öt fő célterületet jelöl ki: az aktív és egészséges idősorok, a mezőgazdasági termelékenység és fenntarthatóság, az intelligens városok és közösségek, az ivóvíz minősége és mennyisége, valamint a nyersanyagok.

Az Európa 2020 program 4,5 milliárd EURO-t határoz meg az élelmiszerbiztonság, a biogazdaság és a fenntartható mezőgazdaság területeinek kutatási és innovációs céljaira. A mezőgazdasági termelékenységet és fenntarthatóságot célzó EIP, az úgynevezett EIP-AGRI, mint a második kijelölt tématerület célja olyan, kevesebből többet előállító, a környezettel összhangban lévő versenyképes és fenntartható mezőgazdaság és erdőgazdálkodás előmozdítása, amely biztosítja az élelmiszerhez jutást, miközben lehetővé teszi a diverzifikált termékek és termelési módok megjelenését, a hosszú távú nyersanyag-ellátást, valamint a hozzáadott érték jobb elosztását az élelmiszerláncban belül.

Az EIP-AGRI két kiemelt célkitűzése 2020-ig a termelékenység lassulásának visszafordítása, illetve a talajműködés kielégítő szintjének elérése. Ezen belül a talaj termelési kapacitásának javítása, az éghajlatváltozás hatásainak enyhítése, az ökoszisztéma-stabilitás biztosítása.

A partnerségi feladatok végrehajtásáért felelős fő egységek a gazdálkodókból, tudósokból, tanácsadókból álló operatív csoportok, melyek konkrét problémák megoldására állnak össze konzorciumi formában, melyhez az EU kutatási és innovációs kerete által rendelkezésre bocsátott tudásbázis nyújt segítséget a hálózatot koordináló országos központon keresztül.

Az EIP-AGRI alapelvei szerint az új technológiák, módszerek és eljárások átültetése a mezőgazdasági gyakorlatba csakis lentről felfelé haladó megközelítéssel és hatékony hálózati tevékenységgel valósítható meg.

A témához kapcsolódóan „Az európai innovációs partnerség a mezőgazdasági

termelékenységért és fenntarthatóságért” címmel Budapesten szervezett nemzetközi konferenciát a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal. Az esemény résztvevői elsősorban az agrárium szereplői, a felsőoktatás és a kutatóintézetek képviselői, a tanácsadók, az innovációs támogató szervezetek, valamint a kormányzati és a civil szféra képviselői voltak. A konferencia helyszínén a NAK külön standon jelent meg, különböző kamarai kiadványokkal népszerűsítve a szervezetet.

A rendezvényt Tóth Katalin, a Vidékfejlesztési Minisztérium helyettes államtitkára nyitotta meg, aki szerint az innováció hazai és uniós szinten egyaránt rendkívül fontos terület, jövőbeli szerepe felértékelődik. Véleménye szerint az EIP fogalmának bevezetése új utakat nyitott a K+F előtt plusz források hozzárendelésével, miközben a finanszírozásból a tagállamoknak is ki kell venniük saját részüket. Feldman Zsolt, agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkár előadásában azt hangsúlyozta, hogy az új vidékfejlesztési programban lehetőség lesz a magyar mezőgazdaság, élelmiszergazdaság szereplői számára támogatást igénybe venni az agrár-innovációt érintő együttműködésre, az innovációs fejlesztések megvalósítására.

A Kamara fontos célként kezeli, hogy minél több termelő részese lehessen egy-egy operatív csoport összefogásában megvalósuló projektnek, ezzel is erősítve versenyképességüket, hazai és nemzetközi piaci pozíciójukat.

SZÉKELY ERIKA

IMPRESSZUM

NAKlap, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara lapja

II. évfolyam 6. szám

Kiadó és alapító: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, Györfly Balázs elnök • **Főszerkesztő:** Bőle István • **Marketing, PR és kommunikációs igazgató:** Fekete Zsanett Zsuzsanna • **Címlap:** Süveg Áron • **Fotók:** Schmidt Andrea, Süveg Áron, Gyulai Tóth Zoltán • **Szerkesztőség:** NAK, 1119 Budapest, Fehérvári út 89.-95. Telefon: + 36/1 802 6148 • **E-mail:** ujsag@nak.hu • **Hirdetésfelvétel telefonszáma:** NAK, 1119 Budapest, Fehérvári út 89.-95. Telefon: + 36/30588 5429 • **Nyomda:** Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft. • **Felelős vezető:** Majláth Zsolt László • **Terjeszti:** Magyar Posta Zrt. Hírlap Igazgatósági Hírlap Értékesítési Osztály, 1089 Budapest, Orczy tér 1.

ISSN 2064-308X

A hirdetések és egyéb reklámkiadványok tartalmáért a kiadó felelősséget nem vállal.

Húsz éves a falugazdász hálózat

Bihar megyei főfalugazdással arról is beszélgettünk, hogy ezt a feladatot nem lehetett volna megoldani úgy, hogy ragaszkodnak a nyolc órás munkaidőhöz és a teljes hétvégi pihenőhöz. Kamarai intézkedés az is, hogy többen lettek ebben a megyében a gazdák segítői. Ezzel az évek óta szorító létszámgond enyhült. Volt olyan körzet, amelyben közel kétezer gazdának és gazdálkodó kérdéseire kellett egyetlen szakembernek válaszolnia.

A pápai rendezvényen találkoztunk Halmi Tiborral is, aki mostanság a Mezőgazdasági- és Vidékfejlesztési Hivatal egyik alelnöke. Alapító tagja a falugazdász hálózatnak és 17 évig foglalkozott a Cegléd környéki agrárosok mindennapi gondjaival. Ő azt mondta, hogy nagy sikerélményt jelentett számára sok-sok gyakorlati feladat megoldásának segítése. Sokat kapott tudásban és tapasztalatban sok-sok száz ügyfelétől.

Győrffy Balázzsal, a Kamara elnökével arról váltottunk néhány szót, hogy állandóan igyekszik javítani a köztisztület a falugazdászok eszközeit, a lehető legszelebb információs bázist bocsátja a rendelkezésükre. A megindult átszervezés eredményeként a növénytermesztők és állattenyésztők munkájához nyújtanak majd még hatékonyabb segítséget.

BÖLE ISTVÁN

KÉPRIPORT: GYULAI TÓTH ZOLTÁN

Pontosán két évtizede segítik Magyarországon a gazdálkodókat a falugazdászok. Az évfordulóról a hagyományos Pápai Agrár Expohoz kapcsolódó rendezvényen emlékeztek meg május közepén.

Ugyan volt ünnepi torta és némi visszaemlékezés az elmúlt évek történéseire, de a főszerep most is a munkáé volt. Szakmai tanácskozást rendeztek a közeljövő feladataira való felkészülés jegyében. Ez alkalmas időszak a továbbképzésre, hiszen néhány nappal korábban zárult az Egységes Kérelmek beadása, amely az egyik legnagyobb munkacsúcs a hálózat éves munkájában. A gazdák többsége igénybe vette az idén a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarához került szakértő falugazdászok ingyenes segítségét. Harangi Sándorral, Hajdú-

FELHÍVÁS!

GYŰJTÉST SZERVEZ A NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA A MÁJUSI HORVÁTORSZÁGI, BOSZNIAI ÉS SZERBIAI ESŐZÉSEK, ÁRVIZEK ÉS TERMÉSZETI CSAPÁSOK KÁROSULTJAINAK MEGSEGÍTÉSÉRE

A május elején a Balkánon tomboló, Yvette névre keresztelt vihar ötvenkilenc halálos áldozatot követelt, az áradások és az esőzéseket követő földcsuszamlások több tízmillió euró veszteséget okoztak. A víz alá került mezőgazdasági területeken a szója, a búza és a kukorica termőterületeinek jelentős része elpusztult, a gazdaságok állatállománya is jelentős kárt szenvedett.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara felhívja tagságát, hogy lehetőségei szerint támogassa a károsultaknak megsegítésére szervezett humanitárius segítségnyújtási akcióját!

Elsősorban az alábbi körbe tartozó adományokat várjuk, **2014. augusztus 20-ig**: ásványvíz, tartós élelmiszer, fertőtlenítő szer, takarmány, vetőmag, őszi kalászosok.

Az adományok gyűjtését a NAK megyei szervezetei végzik, kérjük, hogy a felajánlások ügyében minden esetben a Kamara megyei igazgatóságainak munkatársait keressék!

Győrffy Balázs
elnök, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara